

LIST ŽUPE GOSPE SNJEŽNE Br. 25

www.vid.hr

LIST
ŽUPE
GOSPE
SNJEŽNE

VID-PRUD-DRAGOVIA-PODGREDE-OGRAĐ

SKOM Vid - žene 30-ih

Gradnja mosta u Vidu

Izdaje: Župni ured Vid

Lektura: Marijana Taslak

Uredili: Vicko Marušić i Branko Markota

Fotografije: Marko i Vicko Marušić, Branko Markota, Anđelko Prusac, Milka Ramić

Naslovnica: Freska uskrsnuća Isusa Krista na zidu iza oltara crkve Sv. Ivana u Prudu. Fresku je prije 30 godina, 1989. godine nacrtao likovni stvaratelj Eduard Edo Petrić koji je i preminuo u toj godišnjici 22. srpnja 2019. godine sa navršene 84 godine u Dubrovniku.

Poledina: Pogled na Vid iz zraka 17.04.2019

Dizajn naslovnice i poledine: Branko Markota

ISSN: 1331-9345

Svi koji žele surađivati u listu mogu svoje članke, crteže i fotografije poslati isključivo u digitalnom obliku na dolje navedene e-mail adrese.

Tel/fax: 020/687-392

Adresa: Župni ured Vid, Ledene Gospe 18, 20352 Vid

E-mail: listzupe@vid.hr

Naknada: 300 primjeraka

Tisak: FRAM-ZIRAL, Mostar

Za tisak: Ivan Ševo

Uvoda riječ župnika

Dragi i poštovani župljani, evo nas i ove godine sa našim župnim listom, s kojima se želimo približiti svima Vama i približiti Vam neke od događaja koji su se zbili kroz proteklu godinu. Bogu smo prvenstveno zahvalni za ovaj novi broj našega lista koji je pred Vama. Ovo je 25. broj i zato dijelim radost i zadovoljstvo što možemo donijeti i dočarati Vam određena zbivanja, koja su se dogodila u našoj župi i u našim mjestima u godini iza nas. Naša zahvalnost ide svima onima koji su se potrudili aktivno sudjelovati u izdavanju i ovoga novoga broja. Zahvaljujući volji, trudu i vremenu koje smo izdvojili, opet smo tu da jedni druge međusobno podsjetimo i obogatimo na ono što se događalo u našoj sredini. Pohvalno je i lijepo kad imamo osjećaj pripadnosti i zajedništva i kad

smo to sa drugima spremni i podijeliti i tako se svi međusobno i počastiti.

Vjerovatno Vam je poznato da je ova liturgijska godina u našoj Splitsko-makarskoj nadbiskupiji posvećena osobama treće životne dobi, tj. našim djedovima i bakama. Mi smo Bogu zahvalni za tolike darove i milosti koje smo preko njih doživjeli u našim obiteljima, u našem narodu i u našoj Crkvi. Za njih se na poseban način i molimo, pa im sa svojim stavom i odnosom pokažimo da ih ljubimo, prihvaćamo i cijenimo. Hvala im na svemu što su nam prenijeli i ostavili u baštini i nasljedstvu ono pozitivno, stoga čuvajmo, njegujmo i nadograđujmo to. Zahvaljujemo se i njihovom redovnom doprinosu i sudjelovanjima pri izlascima našega župnoga lista u prošlosti, te ih

očekujemo i ubuduće. Puno su oni toga prošli, i proživjeli, za sigurno nam mogu dati puno korisnih savjeta te obogatiti mlađe naraštaje i generacije.

Nalazimo se u Velikom i svetom tjednu u kojemu slavimo najveća otajstva naše vjere: Kristovu muku, smrt i slavno Uskrsnuće. Sudjelujmo svojim odazivom i dolaskom u ovim lijepim i milosnim danima i događajima. Neka naša prisutnost i zajedništvo budu pravi i istinski odraz i naše vjere, pobožnosti i tradicije. Uskrsli Gospodin neka bude svima nama životni oslonac i dopustimo mu da nas snagom svoga Uskrsnuća trajno preobražava i mijenja na dobro. Svima Vam i Vašima neka je sretan i blagoslovljen Uskrs.

Župnik don Milivoj Čalo

Raspored bogoslužja u velikom tjedanu

Cvjetnica: u 8:30 h sveta misa u Prudu s procesijom, u 10 h procesija i pjevana Muka u župnoj crkvi u Vidu

Veliki četvrtak: Blagoslov vina u Prudu u 17:30 h, u Vidu u 18 h. Gospin plač u 18:30 h, u 19 h misa večere Gospodnje

Veliki petak: Bogoslužje počinje u 18:30 h. Na kraju je, po običaju, procesija kroz mjesto

Velika subota: Blagoslov hrane u Prudu u 18:30 h, u Vidu u 19:00 h Vazmeno Bdijenje u 23:15 h

Uskrs: Misa u Prudu u 8 h, u župnoj crkvi u Vidu u 10 h, iza misa je procesija

Iseljenici iz Vida i Pruda u elaboratu Narodne milicije 1965. godine

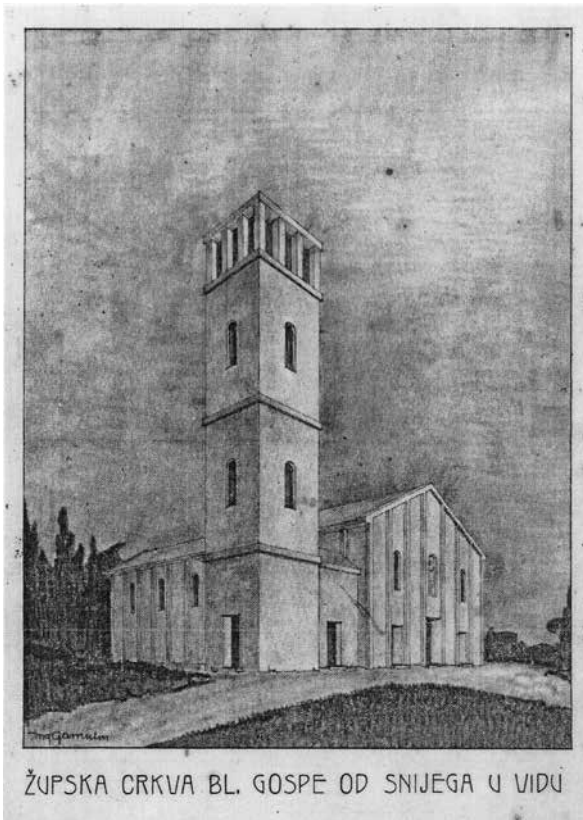
Ivo Mišur

Iseljavanje iz doline Neretve kreće krajem 19. stoljeća početkom demografske tranzicije koja je uzrokovala nagli porast stanovništva, a time i višak radne snage. Iseljeničke agencije su u želji za profitom vrbovale Neretvane za odlazak u prekomorske zemlje. Za vrijeme Austro-Ugarske najviše se odlazilo u SAD. Uvođenjem restrikcija za vrijeme Kraljevine Jugoslavije neretvanski migracijski tok se preusmjerava u Južnu Ameriku. Nakon Drugoga svjetskoga rata mijenja se narav iseljavanja kada odlaze

mladi do dvadeset pet godina ilegalnim kanalima. U radu su analizirani popisi iseljenika iz kotara Metković od kraja 19. stoljeća do 1965. godine koji se nalaze u službenom elaboratu Narodne milicije Metković.

U Državnom arhivu u Splitu u fondu SUP za Dalmaciju nalazi se strojopisom napisan *Dodatak elaboratu stanice Narodne milicije Metković s popisom političkih i ekonomskih iseljenika s tog staničnog područja*. Popisani su iseljenici od kraja 19. stoljeća do 1965. godine. Riječ je o trenutnom stanju neretvanske inozemne emigracije u

elaboratu izrađenom sredinom šezdesetih godina 20. stoljeća. Broj Neretvana koji je iselio u strane zemlje u razdoblju od 1880. do 1965. godine je zasigurno veći od prikazanog na popisu. Međutim dio njih se vratio u zemlju već nekoliko godina nakon odlaska, a dio i nakon dužeg vremenskog perioda te nisu zavedeni u policijske popise. Također, dio iseljenika je tijekom vremena umro u stranoj zemlji. Ovaj popis je zasigurno najprecizniji popis iseljenika, jer ga je izradila policija u službene svrhe koja je imala pristup svim

Crkva Gospe Snježne planirani zvonik

Ovo je stara slika crkve Gospe od Snijega, izdana u formi razglednice sa zvonikom kakav je planiran s lijevu stranu crkve. Prilikom kopanja temelja za zvonik nađene su zidine stare kule/crkve (danas zatrpano) zbog čega se odustalo od zvonika na tom mjestu pa je isti izgrađen na sadašnjem mjestu. ♦

	Ime oca	Razdoblje iseljenja	Zemlja iseljenja	Razlog	Mjesto porijekla
Bukovac Ivan	Grgo	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Bukovac Mijo	Josip	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Ilić Boro		nakon 1945.	Australija	politički	Vid
Kešina Mate		nakon 1945.	Australija	politički	Vid
Marević Mate	Martin	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Marušić Marin		nakon 1945.	Austrija	politički	Prud
Marušić Vinko		nakon 1945.	Austrija	politički	Vid
Musuljin Mato		nakon 1945.	Austrija	politički	Vid
Petković Bruno		nakon 1945.	Australija	politički	Prud
Petković Mato	Vidak	1918-1941.	SAD	ekonomski	Vid
Petković Rade		nakon 1945.	SAD	politički	Vid
Ramić Ivan	Mijo	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Suton Filip	Jure	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Taslak Mate	Ivan	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Taslak Stipan	Ivan	1918-1941.	Kanada/SAD	ekonomski	Vid
Volarević Andrija	Frane	1918-1941.	Argentina	ekonomski	Vid
Volarević Marko		nakon 1945.	Australija	politički	Vid
Volarević Mijo		nakon 1945.	Austrija	politički	Prud
Volarević Mirko		nakon 1945.	Austrija	politički	Prud

dokumentima te veći broj do-
ušnika na terenu. Moguće je
analizati strukture iseljenika
s obzirom na dob, spol, zani-
manje (ako je moguće), godi-
nu iseljenja, mjesto porijekla,
zemlju iseljavanja, te razdoblja
iseljavanja. Broj iseljenika je
veći od navedenih brojki ubro-
je li se tuzemni odlasci kojih je
bilo daleko više od inozemnih.

Tadašnja milicija je 1965.

godine na popisu iseljenika
imala devetnaest župljana. Iz-
među Dva svjetska rata u pe-
riod od 1918. do 1941. iz Vida
su u prekomorske zemlje iselila
devetorica mladića. Čak sed-
morica su odabrala Argentinu
za svoju novu domovinu. Dvo-
jica su iselila u SAD, odnosno
Kanadu.

Nakon 1945. godine ise-
ljavanje je bilo otežano, a svi

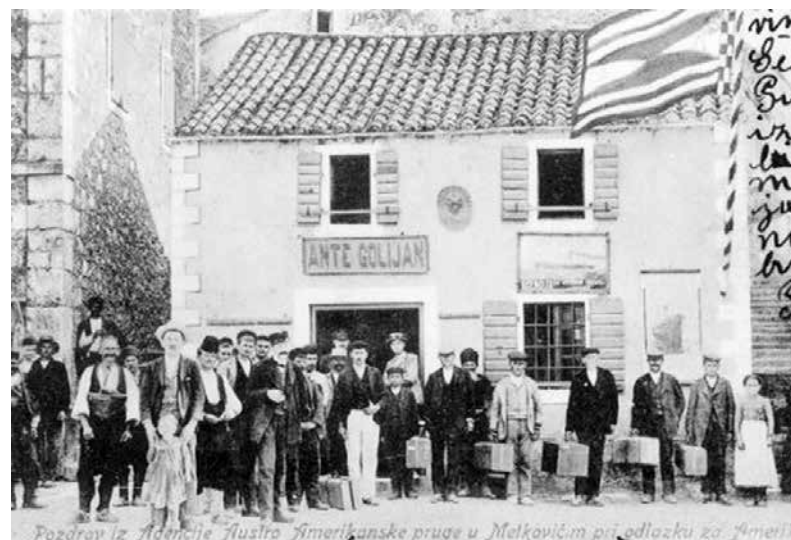
iseljenici su okarakterizirani
kao politički emigrant. Deset
župljana nalazilo se na popisu
takvih u razdoblju od 1945. do
1965. godine. Četvorica su ise-
lila u Australiju, jedan u SAD,
a za petero ih je milicija imala
adresu boarvka u Austriji. Valja
pripomenuti da je velikoj veći-
ni Austrija bila tek prva postaja
na putu za neku drugu zemlju
te su tamo privremeno boravili.

U popisima se kao Vidonjac
spominje Špiro Arnaut, među-
tim moguće da je netko od do-
ušnika ili zapisivača napravio
tipfeler jer su Arnauti iz sela
Glušci.

Iseljavanje se nastavilo po-
slije 1965. godine, nakon libe-
ralizacije izdavanja putovnica
te potpisanog ugovora izme-
đu Njemačke i Jugoslavije o
suradnji. Taj novi, peti val su
bili "privremeni" iseljenici tzv.
gastarbajteri. Naša Neretva je
tradicionalno iseljenički pro-
stor, a najnoviji, šesti val koji
je započeo ulaskom Hrvatske
u Europsku Uniju nasukao je
Neretvane na obalama Nje-
mačke i Irske. ♦

Hrvati u Americi (među njima i Neretvani)

Neretvani u Metkoviću ispred agencije za iseljavanje

Knjiga don Stanke Vrnoge iz života jednog župnika

Tekst i slike: Alen Kešina

Don Stanke Vrnoga nekadašnji župnik Župe Vid u svojim umirovljeničkim danima posvetio se pisanju svojevrsnih memoara.

U knjizi „Iz života jednog župnika“ piše o cijelom svom svećeničkom životu i kronologiji pojedinih župa u kojima je obnašao pastirsku dužnost.

Prvu naknadu od 300 komada sa svim tiskarskim troškovima sam je financirao, a drugo izdanje od 400 komada pripomogao je don Radojko Vidović župnik župe sv. Petra u Splitu gdje mu don Stanke od umirovljenja pripomaže.

Cijena knjige bila je 50,00 kuna, naime točno toliko su i troškovi izdavanja, a sav

novac koji se prikupi od prodaje autor je dio namijenio Udruzi cerebralne i dječje paralize doline Neretve - Leptirići, a dio za misije i to misionarima u Africi koji su za vrijeme njegovog župnikovanja bili u misijama kod nas: don Nikoli Sariću, don Draženu Klapežu i don Anti Batarelu.

Prodane su sve knjige. Volonteri Udruge Leptirići prodali su 242 komada, 12.100,00 kuna uplaćeno je na račun Udruge i namijenjeno za plaće terapeuta.

Iz Udruge Leptirići od srca zahvaljuju don Stanku, don Radojku, volonterima koji su pomagali u prodaji i svima koji su kupnjom knjige pomogli rad Udruge Leptirići! ♦

Ivo Mišur

Krajem 2019. objavio sam izvorni znanstveni članak „Španjolska gripa u dolini Neretve“ u časopisu Medicinskog fakulteta u Rijeci naziva *Acta Medica Historica Adriatica* 2019; 17(2);251-268. U ovom kratkom tekstu donosim najbitnije činjenice iz članka koje se odnose na sela Vid i Prud.

Španjolska gripa je pandemija koja se proširila svijetom tijekom 1918. i 1919. godine. Radi povećanog protoka ljudi brzina širenja virusa je bila znatno veća nego kod drugih bolesti. Grube procjene govore o trideset do pedeset milijuna smrtnih slučajeva. Broj oboljelih je bio znatno veći (između 20 i 40 % svjetskog stanovništva). Simptomi su bili umor, visoka temperatura i glavobolja (slično jakoj prehladi), a zatim bi oboljeli osjetili bolove u mišićima i zglobovima. Bolest je napredovala vrlo brzo pa su neki zaraženi bolesnici umirali nekoliko sati nakon prvih simptoma. Najugroženije su bile osobe između dvadeset i četrdeset godina.

Malo je vijesti i izvještaja o haranju gripe u dolini Neretve. Tadašnje novine pišu o stanju na bojištu i političkoj situaciji. Prvi svjetski rat službeno je završen 11. studenog 1918. godine.

Kratka kronologija i simptomi opisani u *Novom dobu* bili su sljedeći: Prvi dan bi nastupila jaka vrućica (39 do 40 stupnjeva) uz popratne simptome kostobolje, umornosti, bronchitisa. Već idući dan tjelesna temperatura pada što se

Španjolska gripa u Vidu i Prudu 1918-1920.

nastavlja. Četvrti dan je više nema. Novine su upozoravale na visoki stupanj zaraznosti – *ako se jedan član obitelji razboli, obole i ostali.*

Krajem listopada o bolesti se znalo sljedeće: uzročnik nije bio poznat. Pretpostavljalo se da se širi zrakom, tako da *stanovništvo manjih mjesta bude kroz male dane zaraženo.* Prevencija nije moguća, a narodni lijekovi kao uzimanje *luka, kapule, sianih srdela, rakije i špirita* ne samo da ne pomaže nego je često štetno. Preporuča se živjeti umjereno, *redovito i dobro obučen i obuven, ali nije dobro prenatrpati se robom.* Ako osoba osjeti simptome ognjica, *da ga bole kosti, da ga je posjeklo u nogama, da mu je glava smučena ili da ga boli, ako još čuti čas vrućine* potrebno je odmah leći u krevet i vrućim pićima (čaj, bazgovina, domaće trave ili vruće mlijeko) *dobro se oznojiti.* Preporučeno je izbjegavanje opojnih pića. Opojna pića su s razlogom spomenuta jer se vjerovalo da protiv španjolske bolesti pomaže konjak. U Novom dobu su objavljivane reklame (čak i dva dana prije naputka) za vermut kao lijek i nadomjestak za konjak. U matičnim knjigama umrlih župe Vidu pronađeni su upisi umrlih od španjolske gripe.

U Vidu se španjolska groznica pojavila sredinom studenog. Prva žrtva, Ruža Musulin,

umrla je 14. studenog. Uzrok smrti svih umrlih bio je španjolska groznica, a ustanovio ga je seoski poglavar. U valu 1918. umrlo je dvadeset sedam osoba. Najviše ukopa bilo je u zadnjem tjednu studenog kada je umrlo jedanaest stanovnika. Zadnji smrtni slučaj zabilježen je 20. prosinca kada bolest nestaje. Pojavljuje se ponovno 14. veljače 1920. godine te iščezava 17. travnja iste godine. U ovom valu umrlo je dvadeset četvero stanovnika ovog mjesta, što s jesenskim valom iz 1918. godine čini brojku od pedeset jednog umrlog. Prosječna dob svih umrlih bila je 24,9 godina. Umrlo je šesnaest muškaraca i trideset pet žena. U Vidu je 1917. godine bilo samo šesnaest umrlih. Iduće godine bilo je šezdeset pet, a 1919. tek sedamnaest. Godine 1920. broj smrtnih slučajeva ponovno raste te iznosi pedeset troje umrlih. Godine 1918. čak 60% smrtnih slučajeva uzrokovano je gripom. U zadnjem valu 1920. godine 40% od ukupnog

broja smrti uzrokovala je španjolica.

Dobna struktura umrlih pokazuje da je 31,37% smrtnih slučajeva bilo kod djece mlađe od devet godina. Iduća dobna skupina (10 do 20 godina) ima udjel od 11,76%. Dvadesetogodišnjaci čine 13,73%, a stanovnici u trideseti godina 21,57% umrlih. Umrlo je petero stanovnika u dobi od 40 do 49 godine što je 9,80% ukupnog broja smrti, a samo četvero pedesetogodišnjaka. Također zabilježen je slučaj jednog šezdeset-osmogodišnjaka i jedne starice od osamdeset tri godine. Navodno najpogođenija skupina od 20 do 40 godine čini 35,29% smrtnih slučajeva u Vidu.

Ako analiziramo zasebno val iz 1918. udio žena iznosi 59%, a muškaraca 41%. Prosjek godina je 24,78. Dobna struktura je slična trećem valu s tim da je udio tridesetogodišnjaka u zadnjem valu nešto veći dok su pedesetogodišnjaci neznatno više stradali u valu iz 1918. godine. U valu iz 1920. udio žena je znatno viši, čak 79%. Prosjek godina umrlih u trećem valu bio je 25,0.

O zarazi u Vidu 1920. godine izvijestilo je *Novo doba.*

Tablica 1. Dobna struktura žrtava u Vidu i Prudu

Dob	Epidemija iz 1918.	Epidemija iz 1920.	Ukupno 1918. i 1920.			
do 9	9	33,33%	7	30,43%	16	31,37%
10 do 19	3	11,11%	3	13,04%	6	11,76%
20 do 29	4	14,81%	3	13,04%	7	13,73%
30 do 39	5	18,52%	6	26,09%	11	21,57%
40 do 49	2	7,41%	3	13,04%	5	9,80%
50 do 59	3	11,11%	1	4,35%	4	7,84%
60 do 69	1	3,70%	0	0,00%	1	1,96%
Iznad 70	-	-	1	4,17%	1	1,96%
Ukupno	27		24		51	

Upravitelj kotarskog poglavarstva Ivo Aničin da pomogne bolesnicima je poslao veće količine kondenziranog mlijeka. Također su poduzete sanitarne mjere.

Tablica 2. Broj umrlih u Vidu i Prudu po tjednima od 3. studenog 1918. do 4. siječnja 1919

	Vid
3. - 9. XI.	1
10. - 16. XI.	1
17. - 23. XI.	5
24. - 29. XI.	11
30. XI. - 7. XII.	3
8. - 14. XII.	1
15. - 21. XII.	4
22. - 28. XII.	1
29. XII. - 4. I.	
Ukupno	27

Tablica 3. Spolna struktura umrlih

Muškarci	16
Žene	35
Ukupno	51

Na metkovskom groblju sv. Ivana postoji grob s anđelima na nadgrobnoj ploči što je oznaka dječjeg groba. Uz grob su posađena četiri čempresa koja prema priči simboliziraju četiri djevojčice (roditelji Andrija Majić i Manda Martinac) koje su umrle od španjolske. U

maticama umrlih pronađena je samo jedna djevojčica spomenutih roditelja. Međutim ovakvi slučajevi višestrukih smrti uzrokovanih španjolskom gripom u kratkom vremenskom razdoblju nisu bili rijetki. U Podrurnici su Josi Brljeviću i Kati Barbir od 15. do 18. studenog 1918. umrla tri sina (Mato (9), Petar (5) i Jure (10)). Slično se dogodilo Mati i Mariji Marušić iz Vida kada je od bolesti isti dan (29. studenog 1918.) umrlo troje njihove djece (Luka (11), Ivan (8) i Jure (7)).

U dolini Neretve virus španjolske gripe pojavio se u listopadu 1918. godine. U maticama umrlih župe Vid nalaze se upisi umrlih od španjolske gripe. Vrhunac epidemije u Neretvi bio je u drugoj polovici studenog i krajem prosinca. Najviše su stradala sela župe Desne i Vidonje. Sam grad Metković nije doživio velike gubitke. Većinom su umirale žene što se uklapa u hrvatsku statistiku. U sedam neretvanskih župa najviše su umirali maloljetnici. Ovo odstupa od općeg pravila i statistike španjolske gripe

koja je većinom pogađala stanovništvo od dvadeset do četrdeset godina. Prosječna dob umrlih bila je 26,06 godina. Usporedbom godišnjeg broja umrlih u sedam neretvanskih župa tijekom razdoblja 1917.-1919. vidljiv je značajan porast broja umrlih u 1918. godini, kada je harala španjolska gripa. U članku su obrađeni podatci o smrtnim slučajevima španjolske gripe u Neretvi dok broj zaraženih ostaje nepoznat. Nije razjašnjen ni smjer dolaska epidemije, iako je utvrđeno da je Opuzen bio žarište virusa u dolini. Neretvu su zahvatila dva vala pandemije, drugi koji je zahvatio sve navedene župe i treći koji se krajem 1918. proširio na Vidonje i Dobranje, a tek 1920. na selo Vid. Tijek razvoja gripe neretvanskih naselja i grada Zagreba je različit. Tadašnje novine su pisale o političkim zbivanjima, a ni u desetljećima nakon epidemije nije istražena ova strašna epidemija ni s medicinske ni s povijesne strane. Bolesnici su se liječili toplim napitcima, mirovanjem i alkoholnim pićima. ♦

28	Marija Ivke	9/2 1907	kat	sej	Vid	Mate Marija Ivke Marija Marija	No 29 30/11 30/11 30/11 30/11	30/11 1918 1918 1918 1918	Španjolska Gripa Gripa Gripa Gripa
29	Marija Ivke	4/10 1910	kat	sej	Vid	Mate Marija Ivke Marija Marija	No 29 30/11 30/11 30/11 30/11	30/11 1918 1918 1918 1918	Španjolska Gripa Gripa Gripa Gripa
30	Marija Ivke	4/4 1911	kat	sej	Vid	Mate Marija Ivke Marija Marija	No 29 30/11 30/11 30/11 30/11	30/11 1918 1918 1918 1918	Španjolska Gripa Gripa Gripa Gripa

Toma Ramić

Toma Ramić (Ruski) ispred svoje kuće u Vidu

*Ispred današnje župne crkve u Vidu.
Slika nastala 4.8.1940*

Don Marinko Jurišin

40. godišnjica svećeništva 4. kolovoza 2019.

Vicko Marušić

U župnoj crkvi Gospe Snježne svetom misom zahvalnicom u koncelecijaciji s don Milom Čalom, don Nedjeljom Kešinom i don Ivanom Kešinom, don Marinko Jurišin (pok. Ivana i Vide r. Petković) proslavio je 40 godina svećeništva. Za svećenika je zaređen 24. lipnja 1979. Svećenički život započeo je na Šolti u župi Srednje selo, Donje selo i Maslenica. Tu je izrekao nekoliko istina o zločincu Titu te je bio primoran napustiti Hrvatsku. U Švedskoj, u Stockholmu dobio je utočište nakon čega je imenovan svećenikom za mlade. Nakon dvije godine poslan je u Göteborg (Švedska) za kapelana, te u Rim gdje je studirao Liturgiju

(Služba Božja) te položio za magistra. Nakon Rima don Marinko vraća se u Hrvatsku gdje postaje župnikom u Ričicama kod Imotskog, nekoliko godina poslije ponovo se vraća u Švedsku gdje je imenovan za kapelana u Hoechstædu. 2002. godine don Marinko ponovo se vraća u Hrvatsku i postaje župnikom u župi Dobranje - Bijeli vir, gdje ostaje do 2014., nakon čega odlazi u Tugare (mjesto u Srednjim Poljcima koje administrativno pripada gradu Omišu) gdje se nalazi i danas.

Na kraju svete mise don Marinku uručen je prigodan poklon od naše župe nakon čega je uslijedio domjenak iza crkve kojeg je pripremio slavljenik. ♦

Svetim misama u 5:00, 7:00 i 9:30 proslavljen je blagdan zaštitnice Vida – Snježne Gospe. Glavnu svetu misu u 9:30 predvodio je mons. Martin Vidović (naslovni biskup Nina i apostolski nuncij) u koncelecijaciji s još 16 svećenika.

**“Što god vam rekne, učinite!”
(Iv 2, 5b)**

Ovim riječima iz Svetog Pisma, mons. Martin Vidović započeo je propovijed. Spominjući i druga misna čitanja, rekao je da poput Marije, Isusovih učenika evo i nas tu, s Isusom i oko Isusa. Spomenu te riječi iz čitanja upućuju na Krista Isusa, upućuju na onoga koji je došao spasiti narod svoj od grijeha njegovih. Upućuju na Njega, Svetoga, Sina Božjega i Sina Čovječjega. Istaknuo je kako je naša svetkovina Gospe Snježne prisno povezana s bazilikom Svete Marije Starije koja se nalazi na Eskvilinu u Rimu, koja je posvećena upravo njoj, to jest, Presvetoj Bogorodici, Gospi. Papa Liberije je dao sagraditi tu baziliku, jer je Gospa rekla njemu i rimskom patriciju Ivanu da, gdje nađu snijeg tu sagrade baziliku i otuda naziv Gospa Snježna, a preuredio ju je papa Siksto III. i upravo on ju je posvetio Presvetoj Bogorodici kao spomen i vjeru ispovjedenu na Efeškom saboru, ali jednako i na Nicejskom saboru. To su sabori koji su pobili krivovjerja o Kristu i koji su potvrdili, posebno Efeški, da je Marija usitinu Bogorodica. I govor o Kristu jest ujedno i govor o Gospi, a govor je i o čovjeku i o njegovu

Blagdan Snježne Gospe 5.8.2019

spasenju, o našoj sadašnjosti i našoj budućnosti na nebu gdje je Marija okrunjena za Kraljicu neba i zemlje. Izvan Krista Isusa nema spasenja jasno je istaknuo mons. Martin. Što pak od nas traži? Što traži da činimo? Gospa je rekla onima na svadbi u Kani Galilejskoj i nama ponovila: Što god vam rekne, učinite! I Otac Nebeski rekao: Slušajte ga! Što nam govori Isus Krist? Veli: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim! To je prva i najveća zapovijed. Druga njoj slična je: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe! O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci. Mons. je istaknuo Isusove riječi: Vi ste prijatelji moji, ako činite što vam zapovijedim i naveo nas na razmišljanje, pitajući nas jesmo li prijatelji Isusovi. Činimo li ono što nam zapovijeda? Ako li ne činimo, popravimo se. Opomenuo je jasno da čovjek, nažalost, često puta živi kao da Boga nema i zanemaruje onaj Božji zov: GDJE SI!? Odvrća svoju pozornost od Božjeg zova koji odjekuje obzorima svijeta sve od dana kada Adam i Eva sagriješiše,

postupivši protiv onoga što im je Bog bio kazao, te sagriješiše u vrtu u Edenu. I onaj zov Božji odjekuje i odjekivat će kroz svu ljudsku povijest. Rekao je da čovjek, isključujući Boga iz obiteljskog, osobnog i društvenog života, isključuje i sebe samoga, a vjeru i življenje po vjeri svodi na puke običaje u pojedinim prigodama. **Ali nije to ono što Isus od nas traži. Nije to volja Očeva. To su naši običaji. Ne zamjenjujmo svoje običaje s Božjim zapovijedima, istaknuo je mons. Božje zapovijedi su na prvom mjestu, a tek onda naši običaji.** Ne slušajući Krista Isusa, koji je Gospodin i Učitelj, događa se da je čovjek isključen iz makroekonomskih i mikroekonomskih politika i da se u njima ne vodi dovoljno računa o ljudskoj osobi i njezinu dostojanstvu. Da se ne vodi računa o obitelji i njezinoj nezamjenjivoj ulozi i o općem dobru društva i države, nego

da se vodi briga o pojedincima i skupinama. Opomenuo je dužnosnike da dižu ruke za zakone koji grde Boga, ne slušajući Krista Isusa koji je došao potražiti i spasiti izgubljeno. Istaknuo je da unatoč svemu tome, Bog ne napušta čovjeka, po Kristu Isusu neprestano ga zove i potiče na pokoru i obraćenje, hrabri ga da živi i radi u skladu sa svojim dostojanstvom koje ima kao dijete Božje, odnosno, koje ima kao baštinič Božji. Božji zov, svojim majčinskim zagovorom prati i Bogorodica Marija. Zaključio je propovijed riječima prikazanja nas samih, naših obitelji i našeg mjesta, naš neretvanski kraj i svu ljubljenu našu zemlju Hrvatsku, zajedno s Europom i cijelim svijetom, Njemu, Kristu Isusu po Mariji, Majci Njegovoj i našoj koja nas i danas potaknu da činimo što nam zapovijeda, Njemu kojem neka je vječna hvala, slava i čast u sve vijeke vjekova. ♦

Krizma u župi Vid

2. lipnja 2019.

Ines Ilić

Svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi Gospe Sniježne u Vidu podijeljen je sakrament Potvrde. Sakrament Potvrde za 8 krizmanika / ca naše župe udijelio je biskupov izaslanik don Josip Periš.

Don Josip je započeo propovijed izgovarajući imena naših krizmanika. Divan je to bio znak, znak kako Isus svakog od nas zove imenom, jer smo Njegovi. Tijekom propovijedi skrenuo nam je pozornost na važnost Isusove svećeničke molitve (Iv 17).

Istaknuo je važne riječi koje je Isus izgovorio svojim učenicima, ali i svima nama danas, kako nas neće ostaviti kao siročad, i da je On trs, jer loza ne može živjeti bez trsa, rekao je da će nam poslati Duha Svetoga. Don Josip je rekao kako na Boga možemo biti ponosni i diviti mu se da je on naš Bog kojemu mi ne samo vjerujemo, da je on naš Bog kojemu se mi ne sami molimo, nego naš Bog Isus moli za nas. I to je ljepota naše vjere. Bog u Isusu Kristu dolazi k nama i moli za svoje. Moli za svoje učenike, ali i moli za sve one koji će na njihovu riječ povjerovati u Njega. Isus moli za nas, Bog moli za nas. Što to znači? Vrijedni smo u Božjim očima, veliki smo, imamo takvo dostojanstvo da Bog nama dolazi u susret i moli da

budemo jedno s Njim. Istaknuo je da možemo biti jedno s Isusom, ali ne sami, nisu to mogli ni Kristovi učenici, nego samo u snazi Duha Svetoga koga je Isus obećao svojoj Crkvi. Rekao je kako je važno otvoriti se Duhu Svetom i kolika je važnost Duha Svetoga, Duha Branitelja, Duha Istine, jer znao je Isus u kakvom će svijetu živjeti njegovi učenici. Isusovi učenici možemo ostati samo u snazi Njegovog Duha koji će nas braniti. Jako važna stvar koju je istaknuo don Josip bio je i progon kršćana, ali progon na jako sofisticiran način, kroz politički život, kroz mainstream, kroz medije koji osporava Crkvu i njezin glas u društvu. Kao da se Boga želi staviti u okove. Tko će nas obraniti? Hoćemo to sami, svojom snagom? Nećemo, i trebamo snagu Duha Svetoga, Duha Branitelja, koji jedini nama može biti odvjetnik u svim tim poteškoćama kada nas se napada samo zato što smo vjernici. Krizmanicima je posebno istaknuo kako će i oni susretati u životu različite ljude koji će osporavati njihovu vjeru, koji će se rugati vjeri, ali da će se jedino moći oduprijeti snagom Duha Branitelja koji silazi k njima, na dan primanja Potvrde. Pozvao je da se otvore Duhu Istine ako žele ostati jedno s Kristom, jer je svjestan

naš Učitelj da živimo u svijetu različitih religija i da imamo različite istine o različitim pitanjima, da mnoge ideologije žele zatrovati mladost svojim lažima koje su najčešće lijepo zapakirane. Kako se obraniti? To može samo Duh Istine koji nam može dati snagu razabirati u nama što je istina, a što su laži.

Rekao je krizmanicima da je važno da imaju svoje želje i snove, ali i da mnogi mladi postanu razočarani jer nisu u životu uspjeli ostvariti sve ono što su sanjali, sve ono što su planirali. Gdje tražimo utjehu ako nam se ne ispune ti snovi? Mnogi mladi traže utjehu u alkoholu, drogi, u moralnoj raskalašenosti, a u našim razočaranjima može nas utješiti samo Duh Sveti kojeg Isus naziva Tješiteljem.

I Duh i Zaručnica govore: "Dođi!" I tko ovo čuje, neka rekne: "Dođi!"

Tko je žedan, neka dođe; tko hoće, neka zahvati vode života zabadava! (Otk 22, 17)

Osvrnuvši se na Ivanove riječi istaknuo je kako govori o čovjeku koji je žedan, koji je često gladan ljubavi, životnog usmjerenja. A gdje utažiti tu žeđ? Dođite k Izvoru, dođite k jedinom izvoru radosti, a to je naš Bog. Jedino je Duh Tješitelj sposoban utažiti tu našu glad, glad i žeđ za Bogom, glad i žeđ za nebom, glad i žeđ za konačnim smislom i ciljem našeg života. To nam ovozemaljska stvarnost ne može pružiti. To nam može pružiti samo Bog koji danas u svijetu, u nama

djeluje po Duhu Svetom, Duhu koji će nas uvijek braniti, da je Bog jedini onaj koji u potpunosti može ispuniti naše srce i našu dušu, koji može oplemeniti naš život i dati nam životno usmjerenje ovdje na zemlji. Bez Boga koji nam se daje po Duhu Svetom, čovjek je biće bez ičega.

Pred kraj propovijedi rekao je da smo bez božanstva Duha Svetoga dezorijentirani ljudi, tražimo na drugim razinama i istine i ciljeve svog života i onda se najčešće razočaramo. Naš je poziv i zadaća da se otvorimo Duhu Svetom i njegovim darovima i da snagom tog Duha i tih darova idemo ovom zemljom i

obnavljamo njezino lice.

Imati radosno lice, čisto lice i poštene ruke to je naša zadaća!

Za kraj, don Josip je rekao krizmanicima da je njihova zadaća snagom Duha kojega će primiti, Duha Branitelja, Duha Tješitelja, Duha Istine jest ići ovom zemljom i uljepšati njezino lice. ♦

Krizmanici 2019.

2. lipnja 2019. u župi je podijeljen sakrament svete potvrde (Krizme), podijelio ga je prof. don Josip Periš za 8 krizmanika/krizmanica naše župe.

Ovogodišnji krizmanici su:
Marinela Jakić, Marija Petković, Iva Vučić,
Ivan Vene, Mate Bukovac, Roko Volarević,
Josip Brnas i Ante Volarević.

Krštenjeni u 2019.

1. Ante Suton, sin Marina i Tatjane, rođ. Norac-Kevo, rođen 23.11.2018. u Durenu-Njemačka, kršten 03.03.2019. u Vidu.
2. Ivan Kešina, sin Zvonimira i Danijele, rođ. Vidović, rođen 10.03.2019. u Metkoviću, kršten 26.05.2019. u Vidu.
3. Matej Taslak, sin Pave i Mirne, rođ. Soldo, rođen 31.03.2019. u Metkoviću, kršten 26.05.2019. u Vidu.
4. Roko Taslak, sin Zorana i Kristine, rođ. Marević, rođen 27.04.2019. u Splitu, kršten 30.06.2019. u Vidu.
5. Gabriel Volarević, sin Borisa i Berislave, rođ. Rako, rođen 22.04.2019. u Metkoviću, kršten 07.07.2019. u Vidu
6. Frane Volarević, sin Marina i Katarine, rođ. Krstičević, rođen 11.01.2019. u Derbachu-Njemačka, kršten 28.07.2019. u Prudu.
7. Šimun Ramić, sin Kristijana i Milke, rođ. Vučić, rođen 15.05.2019. u Splitu, kršten 18.08.2019. u Vidu.
8. Jure Dugandžić, sin Zorana i Mihaele, rođ. Ilić, rođen 10.07.2019. u Metkoviću, kršten 08.09.2019. u Vidu.
9. Fabijan Volarević, sin Josipa i Darije r. Bošnjak, rođen 27.08.2019. u Metkoviću, kršten 06.10.2019. u Vidu.
10. Mateo Marušić, sin Petra i Anite, rođ. Šego, rođen 25.08.2019. u Splitu, kršten 17.11.2019. u Prudu.
11. Ivan Kaleb, sin Dene i Marijane, rođ. Bulum, rođ. 26.09.2018. u Metkoviću, kršten 08.12.2019. u Vidu.

Prvopričesnici 2019.

Prva pričest u župi održana je 19. svibnja 2019 za 17 prvopričesnika, sakramentat je udjelio župnik don Mile Čalo.

Ovogodišnji prvopričesnici su:

Ana Jurišin, Martino Marušić, Matej Suton, Ivan Suton, Leon Brnas, Vid Vučić, Vinko Šalinović, Josip Marušić, David Barišić, Luka Volarević, Lara Volarević, Katarina Bezer, Duje Gregić, Emanuel Kešina, Teo Jakić, Ivan Volarević i Luka Oršulić.

Vjenčani u 2019.

1. Mate Sršen, sin Boška i Katarine rođ. Mandić iz Slivna i Martina Ramić, kći Joze i Jelene rođ. Vladić iz Vida. Vjenčani u Vidu 09.02.2019.
2. Josip Vidović, sin Pave i Ilonke, rođ. Grmoja iz

- Vidonja i Ivana Petković, kći Davora i Anđelke, rođ. Blatanović. Vjenčani u Prudu 10.05.2019.
3. Darko Čubela, sin pok. Mire i Jelene, rođ. Mlikota i Renata Taslak, kći Velinka i Diane, rođ. Medić. Vjenčani

07.06.2019. u Vidu.

4. Nikola Petković, sin Anđelka i Žarke, rođ. Burđelez i Petra Jurišin, kći Ante i Dine, rođ. Čulić. Vjenčani 01.09.2019. u Vidu.
5. Aco Matulović, sin Nikole i Fanice, rođ. Lozica i Elizabeta Volarević, kći. Pere i Gražene rođ. Franasik. Vjenčani 06.09.2019. u Prudu.

50. godina braka Ružice i Jure Petkovića

Bračni par Ružica i Jure Petković obnovili su svoj bračni zavijet povodom pedesetogodišnjeg zajedničkog življenja na svetoj misi na Uskrs 21. travnja 2019. godine Prudu. Obnovu bračnog zavjeta predvodio je župnik don Mile Čalo u nazočnosti njihove rodbine. Na kraju obreda uslijedilo je zajedničko fotografiranje, čestitanja i prigodno čašćenje ispred crkve.

Serijal razgovora sa svećenicima iz župe Don Bariša Plečaš

Za ŽL razgovarao: Marko Marušić

Hvaljen Isus i Marija, don Bariša, u našem župnom listu objavljujemo priče svećenika koji su rodom iz naše župe, želimo razgovor za ovaj broj nastaviti s Vama.

• **Molimo Vas, kratko se predstavite?**

Ja sam Bariša Plečaš od Josipa i Ane rođene Marević, rođen 1. veljače 1951. godine u Vidu.

• **Možete li nam nešto reći o vašem životu i životu u župi prije odluke da pođete u sjemenište?**

Mogu reći da je velika razlika onoga vremena i vremena u kojem danas mladi žive. Mi smo mladi bili vezani uz crkvu, nama je Nedjelja bila svetinja i vrlo rado smo išli u crkvu ne samo kako bi se oslobodili onih svakodnevnih obveza. Međutim danas toga više nema mladi nemaju kod kuće velikog posla i nažalost prepušteni su sami sebi.

• **Kada i kako ste se odlučili za svećenički poziv?**

To je bio malo duži proces, proces sazrijevanja i osjećaja za Poziv koji je tu bio već u meni od prvog razreda osnovne škole, pa nemaš snage reći to sve nosio sam u sebi nisi siguran kome možeš reći ali eto uz pomoć don Pave Banića tadašnjeg župnika u našoj župi. Don Pavo mi je puno pomogao svojim savjetima te mi otvorio

„vrata“ i eto pošao sam u Sjemenište 1972. kod Selezijanaca u Rijeci.

• **Imate li nešto posebno istaknuti o vremenu provedenom u sjemeništu i možete li povući paralelu s današnjim životom sjemeništara?**

Za vrijeme mog boravka u Sjemeništu meni je to bilo nešto novo, zanimljivi i naravno nešto drago. U svemu tome ja sam se našao i mogu reći našao te mogu reći ispunio sva svoja dotadašnja očekivanja. Ne mogu danas povući paralelu između tadašnjeg i današnjeg života sjemeništara, zasigurno su im bolji uvjeti življenja i učenja a selezijansko sjemenište gdje sam bio sada je Klasična gimnazija tako da ne mogu ni povući takvu usporedbu.

• **Kakav osjećaj u Vama budi prisjećanje na dan kada ste proslavili Mladu misu?**

Uh, to je nešto posebno nešto što se ne može izreći, to je ispunjenje životnog cilja. Strpljenje i rad stepenicu po stepenicu nakon učenja i muke stigao sam na vrh, POSTAO SAM SVEĆENIK. To mi je bila jedina želja i na tome želim ostati. Mladu Misu rekao sam u župnoj crkvi Gospe Snježne u Vidu, još danas mi odzvanja u mislima samo Bare, Bare, Bare... od mojih Dragovinjaca,

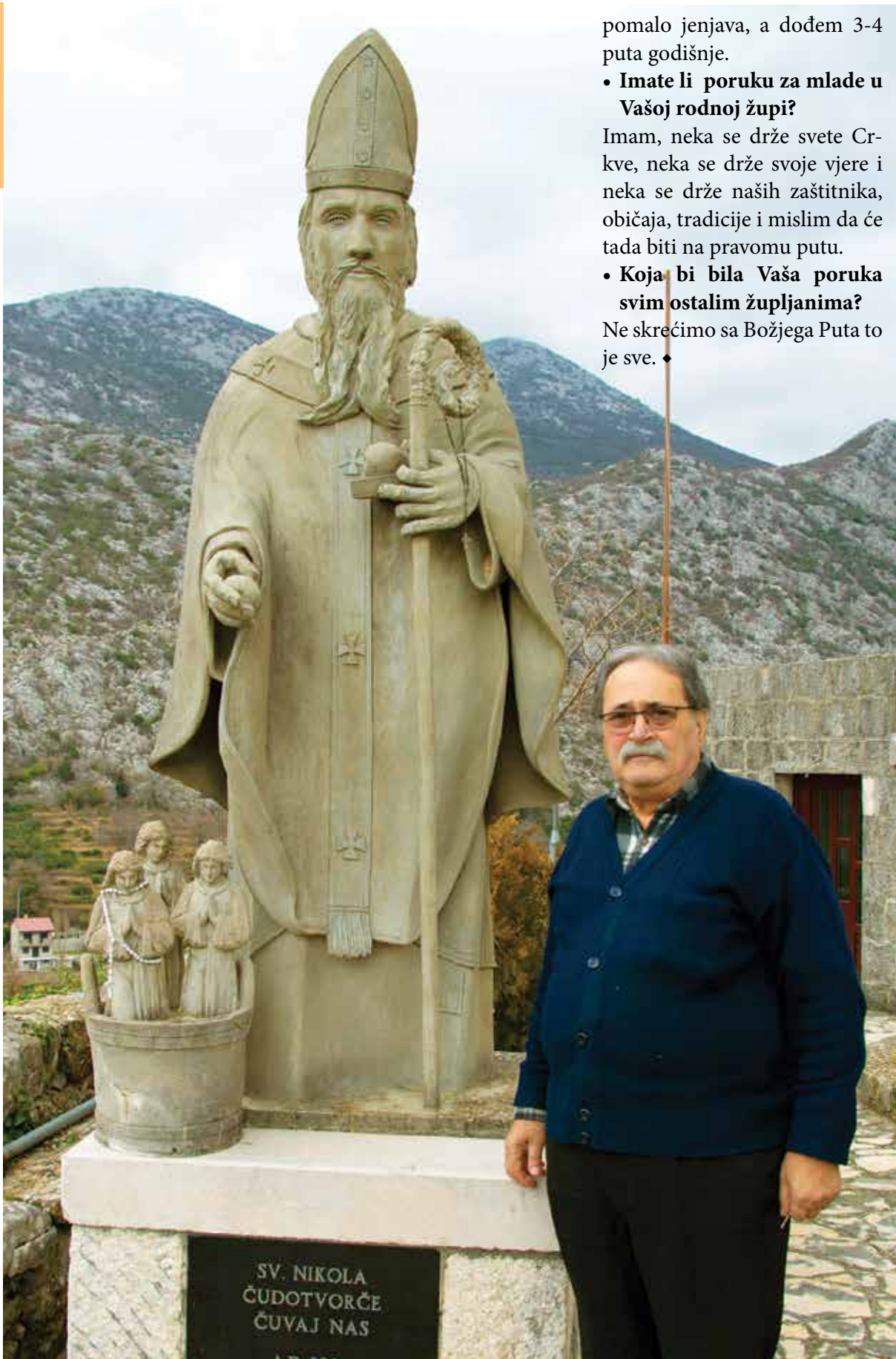
Pruđana i Vidonjaca. U tom trenutku osjećao sam se kao dijete ili brat svakog župljanina jer su se upravo tako odnosili prema meni. Moram priznati da se i dan danas osjećam ponosno jer je u meni još uvijek takav osjećaj pripadnosti svojim župljanima.

• **Možete li nam ukratko napraviti presjek vašeg svećeničkog života od prve župe do danas?**

Na to pitanje mogao bih odgovoriti kratko, samo riječi hvale ali ipak ću kronološki nabrojiti moje dosadašnje župe. Prva župa mi je bila Drvenik Veliki i Mali kod Trogira, nije bilo mnogo stanovništva ni vjernika ne mogu opisati koliko smo se međusobno poštivali i voljeli. Nakot otoka išao sam u župu Srca Isusova Vinišća potpuno isti odnos sam imao i sa Vinišćanima. Nakon toga slijedi župa sv. Luke evanđeliste u Dubravi i posluživao sa i susjednu župu Sitno Gornje kojem je isti zaštitnik. U tim župama mi je isto tako bilo lijepo te sam nakon njih dobio župu Vidonje dakle župu Srca Isusova u Mliništu. Prije 12 godina dobio sam ovu župu Sv. Nikole Biskupa u Ostrvicama evo još sam tu.

• **Kolike su vaše veze danas s rodnom župom i kakve su?**

Na žalost stari izumriše, mlade nepoznam, tako da ta veza

pomalo jenjava, a dođem 3-4 puta godišnje.

• **Imate li poruku za mlade u Vašoj rodnoj župi?**

Imam, neka se drže svete Crkve, neka se drže svoje vjere i neka se drže naših zaštitnika, običaja, tradicije i mislim da će tada biti na pravom putu.

• **Koja bi bila Vaša poruka svim ostalim župljanima?**

Ne skrećimo sa Božjega Puta to je sve. ♦

Umrli 2019. godine iz naše župe

MATIJA-MAŠA KEŠINA
supruga Špire
Rođena Klobučić
iz Vida
Rođena je 1941. godine preminula 9.1.2019. g.

MIRJANA POPOVIĆ EREŠ
supruga Drage
Rođena Kolovrat
iz Vida
Rođen je 1943. godine, preminuo 21.3.2019.

DRAGICA BRNAS
supruga Nede-Beđana
rođena Jurišin
iz Vida
Rođena je 1931. godine, preminula 17.5.2019. g.

BRANKO BORAS KUSO
pok. Ivana
iz Vida
Rođen je 1955. godine preminuo 20.6.2019.

JAKOV BUKOVAC
pok. Stanke
iz Vida
Rođen je 1934. godine, preminuo 20.7.2019. g.

MILA BUKOVAC
udova Jakova
rođena Suton
iz Vida
Rođena je 1934. godine preminula 13.8.2019. g.

MIĆE SUTON
pok. Filipa
iz Vida
Rođen je 1960. godine, preminuo 2.8.2019.
Prvi zapovjednik DVD Vid

VINKA SUTON
udova Filipa
rođena Beš
iz Vida
Rođena je 1930. godine, preminula 6.12.2019.

MLADEN MUSULIN ŠALI
pok. Grge
iz Pruda
Rođen je 1952. godine, preminuo 22.8.2019.

KATA ŠILJEG
udova Vinke
rođena Boras
iz Vida
Rođena je 1935. godine, preminula 24.8.2019.

SLAVKA ŠILJEG
udova Tomislava
rođena Suton
iz Vida
Rođena je 1930. godine, preminuo 4.9.2019.

PETAR MARUŠIĆ
pok. Martina
iz Pruda
Rođen je 1930. godine, preminuo 12.10.2019.

FILIPA VUČIĆ
udova Petra
rođena Ilić
iz Vida
Rođena je 1935. godine, preminula 13.11.2019.

MILE BUKOVAC
pok. Lovre
iz Vida
Rođen je 1951. godine, preminuo 14.11.2019.

ZORA MARUŠIĆ
pok. Mate
iz Pruda
Rođena je 1952. godine, preminula 4.12.2019.

IVANA VOLAREVIĆ
kći Andrije i Karmele
iz Pruda
Rođena je 1994. godine,
tragično preminula 6.12.2019.

Umrli 2019. godine iz drugih župa a pokopani u Vidu

DRAGUTIN PREKSAVEC
pok. Ivana
Rođen je 1946.godine preminuo 8.4.2019. g.
Živio u Metkoviću.

VIDA MAREVIĆ
udova Mate
rođena Volarević
Rođena je 1936. godine, preminula 22.6.2019. g.
Rodom iz Pruda
Živjela u Metkoviću

CVITO (VLADO) PLEČAŠ
pok. Luke
Rođen je 1942. godine, preminuo 23.7.2019.
Rodom s Dragovije
Živio u Dubrovniku

ŠTEFICA BUBALO
udova Ante
rođena Volarević
Rođena je 1949. godine preminula 5.9.2019. g.
Rodom iz Pruda
Živjela u Metkoviću

MIRKO MUSULIN
pok. Ivana
Rođen je 1935. godine, preminula 29.9.2019.
Rodom s Dragovije
Živio u Metkoviću

LUCIJA TASLAK
udova Ivana
rođena Škulić
Rođena je 1932. godine, preminula 5.10.2019.
Živjela u Metkoviću

MILE BREČIĆ
pok. Ilije
Rođen je 1949. godine, preminuo 14.11.2019. g.
Rodom iz Podgreda Živio u Metkoviću

dr. med. vet. BRANKO ILIĆ
iz Vida
Rođen je 1939. godine, preminuo 2.12.2019. Rodom
Živio u Metkoviću

TOMA VOLAREVIĆ LETAN
pok. Ante
Rođen je 1917. godine, preminuo 29.12.2019. g.
u 103. godini
Podrijetlom s Dragovije. Živio u Metkoviću

MARKO TOMAŠEVIĆ
pok. Joze
Rođen je 1943. godine, preminuo 31.12.2019. g.
Živio u Metkoviću

BRANKO ILIĆ
Rodom iz Vida, živio u Metkoviću

U 81. godini života preminuo je dr. med. vet. Branko Ilić dugogodišnji suradnik našeg lista za koji je napisao više stručnih tekstova. Starije generacije pamtit će ga kao veterinaru koji je bio uvijek na usluzi u župi. Rođen je 1939. godine u Vidu a preminuo 2. prosinca 2019. godine. Sahranjen je na mjesnom groblju u Vidu.

Dvorana kviz Vid

Milka Ramić

Svakog petka u 20h od sredine listopada sve do prosinca prošle godine znalo se gdje je dobra zabava za mještane svih uzrasta. Uvjet je bio znati čitati i pisati. Naime, u spomenutom periodu kroz deset kola odigrana je prva sezona DVORANA KVIZA VID.

Cijelu sezonu igralo je ukupno 13 ekipa, svaka s po tri člana i jednom zamjenom. Ekipe su imale svoja sjedeća mjesta s kojih su gledali projekciju pitanja i na predložke ispred sebe zapisivali odgovore. Svako kolo se sastojalo od 10 kategorija s po 10 pitanja, pretežno općeg znanja (geografija, povijest, književnost, prirodne znanosti, film) ali i nešto zabavnog sadržaja (biseri domaće glazbe, aktualno, žuti tisak). Svako kolo mjenjale su se neke od kategorija osim prve u kojoj su igrači imali priliku odgovarati na pitanja o selu Vidu, a ista se zvala Malo misto srca moga.

Svaka kategorija ispitanici-ma je mogla donijeti ukupno 100 bodova, osim u jednoj kategoriji po izboru gdje su se bodovi udvostručili. Svi bodovi su se uredno zbrajali i unosili u tablice na kojima se pratio poredak za svako kolo i ukupno za sva odigrana kola. Na kraju sezone tri ekipe s najviše bodova osvojile su prigodne nagrade.

Organizatori kviza: Mario Bukovac (Karlo), Milka Ramić i Josip Begić

Ekipe odmaraju između kategorija

Na završnom kolu je bila vesela atmosfera

OČAJNE KUĆANICE, 2. mjesto

Ekipe BRK, osvojeno prvo mjesto

Ekipe NEMAM POJMA, osvojeno treće mjesto

DVORANA KVIZ VID je oblik zabave koji u ljudima izaziva intenzivne i različite emocije unutar samo dva sata koliko maksimalno traje jedno kolo. Emocije intenzivne do te mjere koja igrače potiče na skakanje od sreće uslijed dobro odigrane kategorije, na svađu i prijetnje odustajanja kada igra ne ide po planu. Svaka kategorija, pitanje, odgovor i incident spominjali su se na kavama krataći tako vrijeme do idućeg petka.

Inicijativu mladih, kojom se nastojalo obogatiti ponudu zabavnog sadržaja u selu, prepoznali su i naši mještani nešto daljim adresama. Tako je pauzu jednog kola recitiranjem prigodne pjesme obogatio Srećo Ilić. Pjesmom se osvrnuo na temu iseljavanja mladih iz našeg kraja.

Konačno, pobjednici prvog DVORANA KVIZA VID su ekipa BRK, ekipa koja je cijelu sezonu držala visok rezultat. Iza njih se na ljestvici nalaze OČAJNE KUĆANICE, a treće mjesto je zauzela ekipa NEMAM POJMA. Oni i sve ostale ekipe dobili su priznanja za sudjelovanje na kvizu i pozivnicu za prijave u sljedećoj sezoni. Igrači i organizatori od ovog kola su se oprostili prigodnom zabavom u Božićnom ugođaju. ♦

Iko Vučić

trkački maratonac

Branko Markota

Iko Vučić-Kekec naš vidonjac koji živi i radi u Belgiji, unatoč godinama, ne posustaje i na sportskom planu. Iko se bavi rekreacijskim trčanjem i u zadnje vrijeme pasionirani je trkač polumaratona sve popularnije sportske discipline među rekreativcima. Polumaraton je trkačka disciplina koja se izvodi na polovici dužine maratona, tj. 21,0975 km.

Rođen je u Vidu, gdje je ujedno završio četiri godine osnovne škole, a ostatak i gimnaziju u Metkoviću. Vojsku je odslužio u Dubrovniku, nakon čega

se zapošljava kao pripravnik za blagajnika u "Saobraćajno Metković". Nakon staža zbog HOP-a (Hrvatski omladinski pokret, mlada politička organizacija koja je djelovala početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća) nije bio primljen na radno mjesto pa napušta rodni kraj. Odlazi u Njemačku, a zatim u Belgiju, gdje završava studij elektrotehnike. Obveze su bile velike, obrt i obitelj pa nije bilo puno vremena za trčanje i rekreaciju. Ipak s vremenom se zaljubio u prirodu i dio vremena posvetio brzom hodanju i trčanju. Kako u Belgiji, gdje živi, skoro svaka

općina organizira jednom ili dva puta u godini, bilo trčanje ili hodanje na 5, 10, 15 i 20 km pa je za početak trebalo samo malo volje. Napominje kako su mu najdraže jutarnje šetnje do Dragovije i Vreštice kad je u Vidu. "Privlačilo me uvijek 20 km" kaže Kekec, ali više iz zabave nego rezultata i tako se odlučio na III. "Mandarina polumaraton Metković" koji je održan prošle godine 3. studenog sa startom u Vidu, zatim ulicama Metkovića do Dubravice, preko Klade i nakon 21,097 km ciljem na Trgu kralja Tomislava u Metkoviću. Ovaj naš polumaraton od 21,09 km Iko je istrčao u vremenu 2 sata, 27 minuta i 29 sekundi. Vjerojatno će trčati i ovogodišnji *Mandarina polumaraton*, a bilo bi mu drago kada bi se još netko iz mjesta pridružio. ♦

Iko Vučić na Božićnoj utrci u Herchies-u mjestu u Belgiji gdje živi

Pedeseta medalja braće Ilić

Ivana Ilić

Za naše Iliće, prošla godina u karate klubu Knez Domagoj, Metković bila je više nego uspješna. Nastupili su na mnogim natjecanjima 1. kolo dalmatinske lige, klupsko natjecanje, međunarodni turnir DBG Čitluk, 2. kolo dalmatinske lige Zadar, 5. kolo međunarodnog karate turnira Ploče, polagali za viša znanja i marljivo trenirali.

Marko je sveukupno osvojio: 1 zlatnu, 2 srebrene i 1 brončanu medalju te uspješno položio za smeđi pojas.

Jure je sveukupno osvojio: 1 srebrenu i 5 brončanih medalja te uspješno položio za ljubičasti pojas.

Petar je sveukupno osvojio: 3 brončane medalje.

Kao apsolutni prvak kluba, na klupskom natjecanju u kumitama, osvojio je zlatnu medalju i pehar.

A da priča bude još ljepša, ponosno u svoj dom, donijeli su pedesetu medalju s natjecanja.

To im je dodatni motiv za daljnji uspjeh. Ali bez poniznosti, odricanja i dobrih treninga, nema ni uspjeha!!! ♦

Petar Volarević-Pečo

Branko Markota

• Reci nam nešto o sebi?

Rođen sam i živim u Prudu, osnovnu školu pohađao sam u Prudu (do 4. razreda) i OŠ Don Mihovil Pavlinović u Metkoviću (do 8. razreda). Srednju školu završio sam u Pločama za instalatera centralnog grijanja i klimatizacije. Već osam godina radim u interventnoj policiji u Dubrovniku.

• Čime se baviš u slobodno vrijeme?

Bavim se trčanjem i vježbanjem u teretani. Do sada sam trčao polumaratone i štafetne

utrke, a kroz pripreme prolazim sve duge dionice od 10 do 20 km, također prolazim i kraće sprinterske treninge, također i brdske gdje postižem najveću kondiciju. Puni maraton (42,19 km) do sada nisam trčao, ali se pripremam za maraton u Splitu 23. veljače gdje ću pokušati istrčati i tu rutu. Ekipno trčim u štafeti koja je duljine oko 21 km ili 42 km, s tim da svaki od četvorice trkača u ekipi trči jednu različitu dionicu. Ekipa se zove „Gutači prašine“, a pored mene su tu još i Nikola Oršulić iz Komina,

Emil Tomašević i Ploča te Bruno Grgurević iz Splita.

• Koje si sve uspjehe ostvario?

U štafeti osvojili smo prvo mjesto u Sarajevu 15. rujna i Zagrebu 13. listopada, od polumaratona osvojio sam 8. mjesto u Rami (BiH) 1. rujna i drugo mjesto na natjecanju policije za najspremnijeg djelatnika 17. listopada u Slavanskom Brodu. ♦

Rad udruga

HSŠKD Naronu u 2019. godini

Branko Markota

MNK Vid je u sezoni 2018./19. osvojio 9. mjesto u Ligi udruge malonogometnih amatera grada Metkovića od 11. ekipa. Lošem plasmanu uzrok je u nedostatku i zauzetosti igrača te se uoči svake utakmice jedva skupio dovoljan broj.

Domagojevi gusari po 21. put nastupili su na maratonu lađa nastavivši tako tradiciju nastupa. Sa tri odrađena treninga (neki i bez ijednog) više se nije ni moglo očekivati od 23. mjesta u konkurenciji 28. ekipa. Zbog objektivnih razloga (odlazak na sezonski rad mladeži) teško je i sastaviti ekipu, a još teže skupiti

za trening. Ipak mješoviti vi-donjsko-dubrovačko-kanadski sastav postigao je više od očekivanog. Za naše žute veslao je i kanadski veleposlanik gosp. Daniel Maksymiuk što je za nas velika čast. Gosp. Daniel se rekreativno bavi veslanjem kanua, pa iako je u lađu prvi put ušao pola sata prije starta maratona lađa, cijeli maraton je odveslao na velikom nivou kao da je u lađi rođen. Uoči dodjele medalja i štitova trima najboljim lađarskim ekipama, predsjednik Udruge lađara Neretve Dalibor Obradović uručio je poklon gosp. Danielu Maksymiuku, uokvirenu majicu Domagojevih gusara na kojoj je i zastava Kanade.

Program ovogodišnjeg maratona lađa započeo je okupljanjem lađara u gradskom parku u Metkoviću i postrojanjem. Lađare je obišao izaslanik predsjednice i ministar obrane gosp. Damir Krstičević nakon čega se krenulo na zagrijavanje i u lađe. Točno u 17h kuburaškim plotunom dan je znak za start, a lađarska vesla zaparala su Neretvu. Domagojevi gusari solidno su se držali do Opuzena na pariću ekipe Veterana 4. gbr koju su pretekli bržom izmjenom (jednog veslača). Ubrzo je ekipa Veterana 4.gbr ipak prestigla naše lađare. Do cilja stigli su za 1 sat, 28 minuta i 14 sekundi što je od 2015. godine naš najbolji rezultat. Po završetku maratona ekipa je imala zajedničko druženje i večeru u Vidu. Osim maratona lađa Domagojevi gusari sudjelovali su i na Lađarskom kupu grada Zagreba i Maratonu lađa na Bosutu u Vinkovcima. Za Domagojeve gusare na maratonu lađa veslali su: Mate Volarević, Vinko Volarević, Kristijan Jurišin, Josip Šiljeg, Andrija Šalinović, Ivan Boras, Domagoj Suton, Petar Suton, Paulo Vlašić, Marko Mujan, Mario Svalina, Franci Bule i Daniel Maksymiuk.

Povijesna postrojba Domagojevi strijelci u prošloj godini radili su na rekonstrukciji odore i opreme vojnika

Domagojevi gusari na 22. maratonu lađa

neretvanskih krajeva iz ranog srednjeg vijeka. U suradnji sa muzejom *Hrvatskih arheoloških spomenika* u Splitu, *Arheološkim muzejom Narona* i literaturom koju su sami nabavljali skicirali su i dali u izradu dva karolinška koplja. Koplja su izrađena starom tehnikom obrade metala (ručno kovanje koje polako izumire), a riječ je o karolinškom koplju (koplja s krilcima) čiji je jedan nalaz nađen u Vidu 14.09.1999. na lokalitetu Gornje njive u jednom devastiranom grobu koji im je bio primjer za izradu vjerne replike uz uvjet da bude izrađen tehnikom onako kako se to radilo stoljećima prije bez strojne obrade. S obzirom da se izrada zasnivala isključivo na ručnoj obradi oba koplja, a i sve oružje izrađeno prije (dvije sjekire i dva mača) su unikati samo za sebe. Slijedeći korak u rekonstrukciji jest nož sa koricom i štit.

Mladi Vid protekle godine pripomogli su organizaciji biciklističke utrke „XCM Stipe Čamber“, organizirali su gastronomsku manifestaciju „Raštika u Naroni“ 27. siječnja te Dvorana kviz Vid.

Vesela bratstva vidonjskog pučanstva MAČKARI tradicionalno su organizirali i proveli Pokladne svečanosti od 24. veljače do 6. ožujka. Na povorci u Metkoviću sudjelovali su s dvije maske: „Crno-bijeli svijet“ i „Kremenko“ s kojom su osvojili drugu nagradu poklada.

Na žalost, KUD Župa Vid, osnovano 2012. godine prestalo je s radom 2018. godine. ♦

Pregled zbivanja u župi Vid tijekom 2019. godine u najkraćim crticama

Branko Markota

SIJEČANJ

27.I. - u organizaciji sekcije Mladi Vid na Naronitanskom trgu ispred Arheološkog muzeja Narona održana je 6.raštikijada, gastronomsko-zabavna manifestacija u kivanju raštike i suva mesa na kojoj je nastupilo 19 ekipa.

VELJAČA

1.II. - u organizaciji Hrvatskog muzejskog društva i Arheološkog muzeja Narona održana je „Noć muzeja“. Tema ovogodišnje Noći muzeja u Arheološkom muzeju Narona bila je „Muzeji - inovacije i digitalna budućnost“

17.II. - u organizaciji BK Metković u Vidu su održane biciklističke utrke XC Stipe Čamber u kategorijama Kids race na stazi duljine 640m i 7. kola REKREATIVNE LIGE DALMACIJE XCM „STIPE ČAMBER“ na kojoj je nastupilo preko 100 natjecatelja koji su odvezli ovu zahtjevnu utrku dugu 27 km.

24.II. - tradicionalno na male poklade, na velikoj rivi osvanuo je Krnjo. U župnoj dvorani u Vidu održan dječji maskenbal kao i u Prudu.

OŽUJAK

3.III. - u Metkoviću održana tradicionalna maškarska povorka u kojoj su sudjelovali i mačkari Vid s dvije maske: KREMENKO (2.nagrada) i CRNO-BIJELI SVIJET i mačkari Prud u svom prepoznatljivom izdanju.

5.III. - na zadnji dan poklada danas su Veliki mačkari Vida i Pruda međusobno obilazili mjesta. Poslijepodne i navečer suđenjem i paljenjem Marka Krnjevala na velikoj rivi u Vidu su završile ovogodišnje pokladne svečanosti. Nakon presude Krnji nastavljen je zabavno-glazbeni program pod šatorom. Završno suđenje Krnji održano je i u Prudu.

TRAVANJ

7.IV. - Jure i Petar Ilić, članovi KK Knez Domagoj u prvom kolu Dalmatinske karate lige u Pločama osvojili brončane medalje.

21.IV. - svetim misama u Vidu i Prudu proslavljen najveći katolički blagdan USKRS.

22.IV. - XIX.festival žudija održan je u Oklaju u organizaciji čuvara Kristova groba Prominski grobari iz župe Promina. Sudjelovale su 34 župe, sve iz Hrvatske te jedna iz BiH (Vareš) koje su predstavile svoje običaje kao i žudije naše župe.

SVIBANJ

19.V. - u župnoj crkvi u Vidu održana je prva sveta pričest za 17 prvopričesnika/prvopričesnica iz naše župe.

LIPANJ

- završeni radovi na pojačanom održavanju cesta u naselju Vid. U Ulicama Hrvatskih mučenika, Strana i Gradina proširen je i asfaltiran sloj ceste, sveukupno u dužini oko 700 metara. Vrijednost radova iznosi oko 450.000,00 kuna. Također su izvođeni radovi na postavljanju vanjske rasvjete uz sporednu cestu koja vodi prema crkvi sv.Vida te do spoja na glavnu cestu prema Glibuši. Tom prigodom izvršeno je proširenje ranije spomenute ceste nasipnjem "jalovine".

2.VI. - svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi Gospe Snježne u Vidu podjeljen je sakrament svete potvrde (Krizme). Sakrament potvrde udjelio je biskupov izaslanik

don Josip Periš za 8 krizmanika/krizmanica naše župe. Svečano misno slavlje uveličalo je pjevanje pučkih pjevača te župnog i mladog zbora.

27.VI. - u Vidu je zabilježena najviša temperatura u godini, +38,3 stupnja u 15:37h.

SRPANJ

26.VII. - u Vidu održana kulturna manifestacija IX.Rimska noć u Naroni.

28.VII. - održani izbori za mjesne odbore: MO Vid: od ukupno 673 birača upisanih u popis birača, glasovalo je 295 birača. Osvojeni glasovi: HDZ- 193, HSS – 23, MOST NL – 70. HDZ je dobio 4 mjesta, dok je MOST dobio 1 mjesto u mjesnom odboru. MO Vid su: Josip Vučić (HDZ), Ivana Ilić (HDZ), Andrija Šiljeg (HDZ), Damir Brnas (HDZ) i Teo Ilić (MOST). MO Prud: od ukupno 430 birača upisanih u popis birača, glasovalo je 161 birač. Osvojeni glasovi: HDZ – 101, MOST NL – 56. HDZ je dobio 3 mjesta, dok je MOST dobio 2 mjesto u mjesnom odboru. Članovi MO Prud su: Ante Marušić (HDZ), Ante Volarević (HDZ), Goran Marušić (HDZ), Vedran Volarević (MOST) i Martin Marušić (MOST).

KOLOVOZ

4.VIII. - u župnoj crkvi Gospe Snježne svetom misom zahvalnicom u koncelebraciji s don Milom Čalom, don Nedjeljkom Kešinom i don Ivanom Kešinom, don Marinko Jurišin (pok. Ivana i Vide r. Petković) proslavio je 40 godina svećeništva.

5.VIII. - svetim misama u 5 sati (za domaćice, predvodio je župnik don Mile Čalo), u 7h (za branitelje, don Nedjeljko Kešina) i 9.30h s procesijom u Vidu je proslavljen blagdan Gospe Snježne (u mjestu je uvriježen kao naziv "Ledena Gospa"). Glavnu svetu misu predvodio je msgr. Marin Vidović, nadbiskup, naslovni biskup Nina i apostolski nuncij

u koncelebraciji župnika don Mile, bivšeg župnika don Mladena Margete, don Davora Bistrića (župnik u Grabovcu, don Davora Bilandžića (župnik u župi sv.Nikole u Metkoviću i neretvanski dekan), don Stipe Jerkovića (župnik u župi Bijeli Vir), fra Ive Rastočića i drugih svećenika (sveukupno njih 16). Uz mnogobrojne svećenike i vjernike nazočan je bio gradonačelnik grada Metkovića gosp. Dalibor Milan sa suradnicima te metkovski paroh o. Boris Čolović. U procesiji su sudjelovali Domagojevi Strijelci u svojim odorama te djevojke obučene u narodnu nošnju koje su u procesiji nosile Gospin kip.

9.VIII. - pod pokroviteljstvom Matice Hrvatske Metković u Vidu na terasi Arheološkog muzeja Naronu promovirana je knjiga "ja sam 6387" autora Jakoslova Davida Rojnice koji opisuje torturu koju je kao politički zatvorenik preživio na Golom otoku.

10.VIII. - održan 22. maraton lađa na kojem su Domagojevi gusari nastupili po 21. put.

11.VIII. - pao ovogodišnji temperaturni rekord, u 15.15 sati bilo je +39,8 stupnjeva. Od 13 do 18 sati temperatura je bila visoka od +38 do +39,8 stupnjeva.

24.VIII. - i petu godinu za redom, u Vidu održana "Noć Gradine".

RUJAN

15.IX. - u župnoj crkvi u Vidu za vrijeme sv. mise koju je predvodio don Stipe Jerković (župnik u Bijelom Viru) održan je blagoslov učenika, školskih torbi i predmeta.

21.IX. - na poziv organizatora Vinkovačkih lađara Domagojevi gusari sudjelovali su na 3.maratonu lađa na Bosutu koji se odvijao u okviru manifestacije 54. Vinkovačke jeseni.

21.IX. - u Čitluku održan 19. međunarodni karate turnir DBG-OPEN-ČITLUK. Prijavljena su bila 593 natjecatelja iz 43 kluba iz 6

država. Za karate klub knez Domagoj nastupili su Marko i Jure Ilić. Marko u "KATAMA" (dječaci 13 godina) i Jure u "BORBAMA" (dječaci 10 godina +45 kg). Braća Ilić zauzeli su druga mjesta i okitili se srebrnim medaljama.

LISTOPAD

6.X. - nakon svete mise u župnoj crkvi gospođa SUZANA PULJIĆ predstavila Injigo-Program ignacijanskih duhovnih vježbi.

12.X. - BK Prud na 11. Kupu kneza Domagoja u Zagrebu osvojio 3. mjesto.

12.X. - održano 2. kolo Dalmatinske karate lige na kojoj su brća Ilić osvojili zlatnu i dvije brončane medalje.

21.X. - u Arheološkom muzeju Naronu otvorena izložba na kojoj su predstavljeni rezultati arheoloških iskopavanja provedenih tijekom 2014. i 2015. godine na prostoru antičke Narone.

STUDENI

10.XI. - na 5. međunarodnom karate turniru Ploče Open 2019. braća Ilić osvojila brončane medalje

PROSINAC

20.XII. - u župnoj dvorani održano je zadnje 10. Kolo DVORANA KVIZA VID. Na kraju su najbolji ekipa Brk, drugo mjesto su Očajne kućanice, a treći ekipa Nemam pojma. Od prve nagrade, međutim njih je dopalo drugo i treće mjesto. Nakon igre uslijedilo je dijeljenje priznanja svima i nagrada pobjedničkim ekipama. Ipak, nitko nije otišao nezadovoljan pored stola punog hrane na kojem se našla i prigodna torta.

22.XII. - u RH održani izbori za predsjednika RH. Idu u drugi krug s najvećim brojem glasova aktualna predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović i Zoran Milanović.

25. obljetnica vojne operacije „Zima 94“

Branko Markota

Prije dvadeset pet godina se od 29. 11. - 24. 12. 1994. g. vodila jedna od odlučnih vojnih operacija u Domovinskom ratu – Operacija Zima '94. Njezin se završni čin odvijao planinom Dinarom i rubnim djelovima Livanjskog polja u ekstremnim zimskim uvjetima, po visoku snijegu, snježnoj oluji i uz ekstremno niske temperature i do -20°C. Stoga je Operacija Zima '94. u povijest Domovinskoga rata ušla kao primjer iznimnih fizičkih i moralnih napora, kroz koje su prolazili hrvatski branitelji u obrani od agresije i oslobađanju okupiranog teritorija. Tim povodom veterani IV. gardijske brigade Metković organizirali su trodnevnu hodnju od 18. do 20. listopada 2019. g. planinom Dinarom u kojoj su

sudjelovala i trojica vidonjaca Miro Matić, Vinko Vučić i moja malenkost.

Ovu ekspediciju činila je odabrana ekipa veterana i prijatelja iz Metkovića, Splita i Ljubuškog, ukupno 20 ljudi. Nakon što smo se sreli u Rujanima na rubu Livanjskog polja, prvi dan polazimo na Dinaru odakle kreće naš pješački uspon na najviši vrh Dinarskog gorja, 1913 m visoki Troglav, na koji stižemo za dva i pol sata hodnje uz strminu. Čist obzor na sve strane, a naši pogledi najčešće su bježali prema vrhovima na kojima smo vojevali tijekom 1994. i 1995. godine probijajući put prema Kninu do konačnog oslobođenja Domovine. Nakon okrjepe i fotografiranja, pošli smo dalje prema planinarskom domu

PUME ispod Velike Duvjakuše koji se nalazi s hrvatske strane granice. Ova HGSS-ova kuća na nadmorskoj visini 1630 metara je ujedno najviši planinarski dom u Hrvatskoj. Vrijedna logistika na čelu s Mirom pripremila je večeru dok se ostatak ekipe raspremao.

Drugo jutro krenuli smo u nastavak cjelodnevne hodnje, a prva postaja bila nam je uspon do spomenika 31 poginulom i jednom nestalom pripadniku 7. gardijske brigade „PUMA“ na Velikoj Duvjakuši (1709 m) gdje smo zapalili svijeću. Hodnju smo potom nastavili preko Torlakove glave (1674 m) do Jankova brda (1780 m). Na tom vrhu uspostavili smo prvu crtu u veljači 1995. godine probijajući se tada kroz metar dubokog snijega. Na samom vrhu HGSS je prije nekoliko godina postavio metalnu kućicu crvene boje, kakve se inače postavljaju na vrhovima, a služi kao zaklon za planinare. I ovaj dan je bio lijep i sunčan pa smo imali lijep pogled na sve

Veterani IV. gbr na Velikoj Duvjakuši (1709m) kod spomenika poginulim pripadnicima 7. gbr, na hodnji u čast 25. obljetnice akcije "ZIMA 94"

strane, iako je na samom vrhu puhao hladni vjetar. Silazak nije bio ništa lakši od uspona zbog velikih kamenih blokova niz veliku strminu. Putem kojim smo prolazili i danas stoje ostaci nekadašnjih bunkera i zaklona koji svjedoče o burnim vremenima. Na tom dijelu Dinare samo je travnata golet i brojne škrape s jamama. Krajem dana uspjeli smo se na Ćorin Lacmen (1550 m) ispod kojeg se nalazi planinarsko sklonište "Josip Goretá". To je metalni kontejner s nekoliko ležajeva u koje se može skloniti i odakle puca prelijepi pogled prema Peručkom jezeru i Vrlici. Dalje smo krenuli prema Antića glavi (1539 m) i u kasnim poslijepodnevnim satima stigli do planinarskog skloništa Rupe (1350 m) smještenog na pitomoj zaravni ispod Lišanjskog vrha. Sastoji se od jedne prostorije u kojoj se nalazi peć i skupni ležaji za desetak osoba, bez madraca. Taj dan bio je najnaporniji s cjelodnevnim pješaćenjem. Vrijedna logistika i ovdje je pripremila bogatu okrjepu.

Zadnji dan hodnje penjemo se na Lišanjski vrh (1794 m) kojeg okružuje magla. I ovdje se nalaze brojni ostaci nekadašnjih bunkera i pješćkih zaklona do vrha gdje je mala metalna planinarska kućica. Zbog magle nismo imali pogled na okolinu pa smo nakon odmora i osvježanja krenuli dalje prema Lišanjskim vratima do kojih je u ratu probijen put. Tog ljeta 1995. godine u sjećanju su nam trenutci djelovanja tenka s tog mjesta prema neprijateljskim

položajima.

Treći dan završavamo hodnju na Velikim poljanicama na rubu Livanjskog polja kod spomenika poginulim pripadnicima 4. gardijske brigade gdje smo se pomolili i zapalili svijeću. Spomenik je podignut nakon rata na spomen petorice vitezova 4. gardijske brigade poginulih 23. prosinca 1994. godine. Ukupno smo ovom trodnevnom hodnjom po Dinari prešli oko 45 km, što pješćkim stazama ili van njih.

Te ratne '94. na Dinaru smo stigli krajem prosinca. Po dolasku nije bilo snijega, ali je ubrzo počeo padati pa smo morali čim prije napraviti drvene kućice za boravak. Narednih dana napadalo je preko pola metra snijega kroz koji se trebalo probijati do naših položaja u srcu planine. I dok je u zaklonima na prvoj crti bilo koliko toliko podnošljivo, vani ispred njih na straži se nije moglo izdržati više od pola sata, neprestance cupkajući u mjestu ili pažljivo se krećući oko istog da bude toplije. Tih dana šuma je brujala od neprijateljskog ukopavanja položaja. Bunker i su im bili ukopani u zemlju s pokrovom od dva reda drvenih balvana, međusobno udaljeni dvadesetak metara. Koliko nam je snijeg otežavao kretanje u napadnom djelovanju, dijelom je i pomogao jer je prekrpio minsko polje. Ispred njihovih položaja u minskom polju na mjestima se uočavala žica poteznih mina na kojoj je bilo snijega. U silovitom napadu i bliskoj pješćkoj borbi probili smo neprijateljsku crtu obrane nanijevši

mu velike gubitke. Na žalost plaćeno krvlju četvorice vitezova, prekaljenih ratnika. Za preživjelim neprijateljem ostali su tragovi bježanja u snijegu koji su vodili u dubinu šume. Nakon što je osvojena neprijateljska crta trebalo je nastaviti dalje u dubinu i pomaknuti prvu crtu gazeći satima po dubokom snijegu s otežanom vidljivošću jer je novi snijeg počeo padati. U izravnom okršaju sa zaostalim neprijateljskom skupinom tada je poginuo pločanin Stjepan Dropulić kojeg smo od milja zvali Indijanac. Cijeli dan gazeći po mokrom snijegu, a dio suboraca i cijela dva dana izravno s naših prednjih položaja, niti čizme nisu mogle izdržati prodor vlage pa smo imali osjećaj kao da gaziemo u vodi. Taj završni dio akcije ZIMA 94 ostao nam je u trajnom sjećanju ispunjen krvlju naših poginulih suboraca. Zato je ova naša hodnja najmanje što smo mogli učiniti kako bi očuvali spomen na njih. U toj akciji kao pripadnici 4. gardijske brigade sudjelovalo je šest naših župljana. ♦

Tomo Petković i Branko Markota, na Dinari prosinac 1994.

Četiri sestre

Kćeri pok. Tome Ramića: Jela Matić, Pera Pejar, Iva Pejar, Manda Vučić i nevista Stana Ramić rod. Vučić

Kraj ognjišta moga starog

IV

Iza dugog sparnog ljeta stigla je i jesen. Zahladilo je pa smo naložili vatru na starom ognjištu. Grijem se i razmišljam, a dim grize za oči. Zašto ova vatra ne grije naša srca kao nekad, zašto ne uživamo i ne radujemo se kao kad su je ložile naše bake i majke?

Zašto su nestala druženja uz vatru, večernja sijela uz bukaru i zanimljive priče kojima smo se istinski radovali i rado slušali? Bez televizije, interneta i mobitela... Sjedim na tronošću starom, a misli se roje. Nije bilo tako davno, ali lijepo na svoj način da bi se ikad zaboravilo.

Stare stvari, alati i posuđe su

na istom mjestu kao da sve priželjkuje ona dobra vremena. O gredi iznad glave vise kuke i konci na kojima smo duhan nizali, a onda ga u hladnim jesenskim noćima listali i vezali u patke nitima od stare kukuruške. Iznad njih sepeti i korpe koje su služile za dovoz povrća, tikava, duhana. Gdje je bilo vode stavljale bi se u trupu ili lađu, a onda do kuće bi se tovarili na magarce i konje i s time bi se gonilo kući. Bilo bi to za vrijeme trgovanja grožđa obično. Tu je i krtol od suhe vrbe za smokve i svako drugo voće i povrće. Petrolejka visi na zidu. I stap je tu sa mećajom gdje se melo mliko, a svi su se radovali

maslu i mlaćenici. Pržnji stari čađavi vise, a s njima se pržila kava i mlin na koji smo je mlili. I gargaše su tu što se vuna gargašala, pa kudilja i vreteno.

Vatra gori i rasplamsava sjećanja na crnu tavu u kojoj je baka pržila pamidore, a gledam i sač koji nam je priredio miris kruha sa ognjišta. Ali božićno vrijeme je bilo posebno uz pjesmu, a o gredama je visilo puno mesa koje se sušilo. Puno puta smo na drvetu pekli pancetu i često je u lugu tražili. I bukara stara u škanciji stoji, počadila je, bori se sa zubom vremena, čuva uspomene mog djetinjstva da ih ne zasjene ova moderna vremena. ♦

Austrougarska legitimacija

Austrougarska legitimacija iz 1916. godine, Jozip Markota iz Vida, rođen 1856.-1922. godine

Dimenzije preklapljenog dokumenta 10 x 16 cm

Arhiv: Žarko Markota

Ekološka svijest zbrinjavanja otpada

Branko Markota

Svjedoci smo sve većih problema s zbrinjavanjem otpada. Na žalost, kod nas još nije dovoljno sazrela svijest o razdvajanju otpada. Na ovoj zemlji premalo je prostora, a smeće sami stvaramo u enormnim količinama. Deponiji otpada polako rastu, s vremenom će se tražiti nove lokacije. Što sami možemo učiniti da imamo manje otpada? Mnoštvo otpada koje se stvara u kućanstvima je otpad koji se može iskoristiti odnosno količinski smanjiti, čime će i deponiji biti manji, a time našim potomcima ostavljamo „manje probleme“ kakve pojedine gradove već sada muče, a i nas će uskoro. Imamo nedovoljno razvijenu svijest o brizi za okoliš, nesvjesni da time vlastitim potomcima u nasljedstvo ostavljamo našu nebrigu.

Prolazeći često puta pokraj osnovne škole u Metkoviću ostanem osupnut razinom nekulture i nebrige naše djece. Iako su u blizini kontejneri za otpad, gotovo je pravilo baciti papir od sendviča na pod, a još gore je vidjeti kruh (kifle) razbacan po podu ili polupojedena ostavljena na zidu. Pojedina djeca tim se kruhom šutaju kao da je lopta ili ga gaze. Koliko MILIJUNA djece gladi i umire od gladi dok pojedini gaze po kruhu? Taj prizor uvijek me podsjeti na jedan slučaj iz Domovinskog rata. Na jednom terenu, suborac bi komad kruha koji bi mu

preostao poljubio i pažljivo ostavio na kamen, nije ga bacao kao otpadak.

Na web stranici mjesta u nekoliko navrata objavio sam fotografije nekulture i neodgovornog odlaganja otpada pokraj mjesnog groblja. Nakon prve objave prostor oko kontejnera je bio očišćen, ali izgleda da staru naviku nije lako iskorijeniti. Neodgovorni pojedinci i dalje bacaju ne odlažu, nego razbacuju smeće pored groblja na sliku i priliku i nama i gostima i ljudima koji dođu na sahranu, turistima... Što učiniti i napraviti? Mislim da jedino kazne mogu riješiti ovaj problem. Možemo li shvatiti da je ovako ponašanje „...i grijeh protiv Boga“ kako je rekao papa Frane „Zločin protiv prirode je zločin protiv nas samih i grijeh protiv Boga“ u svojoj poruci u povodu Svjetskog dana za skrb o stvorenome. Papa Franjo poziva na pravo „ekološko preobraćanje“ u poruci pod naslovom „Primjenjujmo milosrđe na naš zajednički dom“. Zar treba više što reći?

Zar će nam ruka otpasti, ako karton odnesemo do kontejnera za papir na Gradu ili na parkiralištu, staklene (povratne) boce od piva, ako su nam višak odnijeti do mjesne trgovine, za EE otpad (dubinski hladnjak, TV, bojler, računala...) nazvati ovlaštenu firmu (TEHNO-MOBIL - Andrije Hebranga 16, na UNKI, Metković, tel. 020 / 681 841) koja to odvozi

BESPLATNO. Što bi se dogodilo kada bi mi svi tako razbacivali smeće, imali bi ubrzo jedno brdo smeća koje bi se raznosilo po groblju i oko Crkve. Mislimo li na potomke i što im ostavljamo i kakav im primjer dajemo?

Koliko je neodgovorno donijeti ormar, fotelju i sl. i iskrenuti pored kontejnera i očekivati da će naše smeće netko drugi pokupiti? Drveni namještaj bi trebalo razmontirati kako bi u kontejneru zauzimao što manje prostora, a u konačnici sve drveno bi bolje bilo odložiti negdje na vlastitom zemljištu gdje će istrunuti prirodnim putem (ili zapaliti u zimskoj sezoni). Isto je i s ostalom drvenarijom poput grana, cvijeća i sl., jer tome nije mjesto u kontejneru gdje nepotrebno zauzima prostor. Metalni otpad se otkupljuje i ako se netko već potrudio to dovesti na tu lokaciju mogao se potruditi isto odvesti nedaleko do Opuzenke gdje je sabirni centar sekundarnih sirovina. Ovakvim neodgovornim ponašanjem deponiji otpada brzo se pune, vidimo već sada brojne probleme sa zatvaranjem tih odlagališta diljem RH, dok nove deponije nitko ne želi u svojoj blizini.

Kada bi ova kritika dovela do toga da oni koji se ovako neodgovorno ponašaju bar razmisle jedan minut da li je u redu to što čine i da se malo postide već bi se puno napravilo. ♦

Iskopavanja Arheološkog muzeja u Splitu u Naroni (Vid kod Metkovića)

Ravnatelj AM Naroni Toni Glučina

Godine 1818. car Franjo I. posjetio je Split i Solin, a samo dvije godine nakon toga, 22. kolovoza 1820., osnovan je Arheološki muzej u Splitu. Tijekom 2020. obilježava se 200 godina postojanja ove najstarije muzejske ustanove u jugoistočnoj Europi. U svom uspješnom višestoljetnom radu Muzej je, među ostalim lokalitetima s područja Dalmacije, skrbio i za Naronu. U muzejskom fundusu splitskog Arheološkog muzeja naronitanski nalazi svjedoče o velikoj aktivnosti njegovih djelatnika u Vidu. Osim toga, najveći dio fundusa Arheološkog muzeja Naroni nastao je zahvaljujući radu splitskih kustosa i voditelja istraživanja.

Daleke 1877. godine tadašnji ravnatelj Mihovil Glavinic proveo je prvo arheološko iskopavanje Narone. Rezultate je objavio u prvom broju muzejskog časopisa koji se u to doba naziva *Bullettino di arheologia e storia dalmata*, a danas *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*. U tom su časopisu stručni djelatnici Muzeja desetljećima objavljivali rezultate svojih istraživanja antičke Narone. Veliko zanimanje za Naronu iskazao je i don Frane Bulić. Naime, početkom 20. st.

postigao je dogovor s Carlom Patschem, kustosom sarajevskog Zemaljskog muzeja, kojim su regulirani odnosi između velikih muzejskih ustanova iz Splita i Sarajeva. Iako je Patsch provodio arheološka istraživanja, nalazi su prema dogovoru trebali ostati u Vidu. Don Frane Bulić je tridesetih godina prošlog stoljeća pružio podršku don Serafinu Puratiću prilikom osnivanja Starinarskog društva Naroni u Vidu. Društvo je nažalost prestalo s radom uoči Drugog svjetskog rata. Međutim, zbirka koja je nastala u vrijeme djelovanja Društva u poslijeratnom razdoblju je obogaćena nalazima s arheoloških iskopavanja naronitanskih lokaliteta. Ona su provedena pod vodstvom muzejskih kustosa u razdoblju od pedesetih godina pa do kraja 20. stoljeća. Ivan Marović je 1951. proveo zaštitna iskopavanja na seoskom trgu u Vidu i pronašao ostatke arhitekture s ornamentiranim mozaičnim podovima te više pokretnih arheoloških nalaza koji su ukazivali na postojanje reprezentativnih carskodobnih rimskih građevina na toj lokaciji. Prva sustavna istraživanja antičke Narone pokreće Nenad Cambi, 1968. godine. Osobito je značajno iskopavanje iz 1971.

na mjestu planirane gradnje zvonika uz župnu crkvu, kada su pronađeni arhitektonski ostatci kula i zidova naronitanskih fortifikacija. Od 1976. do 1984. provode se iskopavanja na više lokacija u Vidu: na seoskom trgu, uz sjeverni trakt gradskih zidina i uz crkvu sv. Vida. Rezultati sustavnih istraživanja koje je proveo Nenad Cambi omogućili su bolje razumijevanje urbanističkog razvoja antičke i kasnoantičke Narone. Na samom početku osamdesetih godina prošlog stoljeća u Vidu se dogodila devastacija prilikom gradnje regionalnog vodovoda Prud – Pelješac – Korčula. Zahvaljujući velikom angažmanu splitskih djelatnika, osobito voditelja istraživanja Frane Buškariola, trasa vodovoda je izmještena te su na dijelu nove trase provedena arheološka iskopavanja. Prerana smrt voditelja za posljedicu je imala i to da su rezultati istraživanja samo djelomično objavljeni. Obrada nalaza i njihovo objavljivanje jedan je od strateških ciljeva Arheološkog muzeja Naroni. U razdoblju od 1988. do 2004. voditelj istraživanja je bio Emilio Marin, tadašnji ravnatelj Arheološkog muzeja u Splitu. Njegova istraživanja nastavila su se na prethodna i rezultirala su spektakularnim otkrićima. Početkom devedesetih godina iskopavanja su provedena kod crkve sv. Vida gdje je pronađena jedna od starijih krstionica na istočnoj obali Jadrana. Nastavljeno je istraživanje gradskih zidina te su iskopani zapadni i dio južnog trakta gradskih fortifikacija. Osim toga,

oba lokaliteta su konzervirana, uređena i prezentirana javnosti. Iskopavalo se i na lokalitetu u Erešovim barama, gdje su otkriveni arhitektonski ostatci vile iz 3. st. i crkve s kraja 6., odnosno početka 7. st. U razdoblju od 1993. do 1999. Emilio Marin i njegov tim proveo je veliko istraživanje naronitanskog foruma. Najprije je iskopan hram Augusteum sa spektakularnom skupinom mramornih carskih kipova, a onda i druge građevine uz zapadnu stranu foruma. Nakon toga istražen je prostor ispred hrama, odnosno dio rimskog carskodobnog foruma s arhitektonskim strukturama iz prethodnih razdoblja ispod forumskog pločnika. Na lokalitetu Gornje njive, zapadno od hrama, iskopan je carskodobni trijem u čijim temeljima su također pronađeni arhitektonski ostatci iz kasnorepublikanskoga razdoblja. Upravo senzacionalni rezultati istraživanja Emilija Marina, provedenih sredinom devedesetih godina prošlog

stoljeća, poslužili su kao osnova za gradnju i osnivanje novog arheološkog muzeja u Vidu, a arheološka građa sa spomenutih iskopavanja čini temelj fundusa Arheološkog muzeja Naronu. Tijekom izgradnje zgrade in situ muzeja provedena su iskopavanja zaštitnog karaktera uz južnu stranu Augusteuma, koja su vodili splitski kustosi Boris Čargo i Ante Piteša.

Osim voditelja istraživanja u navedenim arheološkim kampanjama sudjelovali su i drugi arheolozi iz Arheološkog muzeja u Splitu te vanjski suradnici. Konzervatorsko-restauratorske poslove i izradu tehničke dokumentacije obavili su restauratori, preparatori i drugi djelatnici Muzeja. Ovom prilikom bi istaknuli Branka Penđera, dugogodišnjeg voditelja Konzervatorsko-restauratorske radionice Arheološkog muzeja u Splitu, koji je sudjelovao u gotovo svim arheološkim kampanjama u Vidu od sedamdesetih godina prošlog stoljeća

do odlaska u mirovinu 2013. godine. Suradivao je na iskopavanjima pod vodstvom Nenađa Cambija, Frane Buškariola, Emilija Marina te Borisa Čarga i Ante Piteše, ali i na postavljanjima stalnih postava Arheološke zbirke Naronu i Arheološkog muzeja Naronu u Vidu. Njegov angažman na naronitanskim lokalitetima nije završio otvaranjem novog arheološkog muzeja već je uspješno nastavljen u projektima i istraživanjima Arheološkog muzeja Naronu. Nažalost, Branko više nije s nama, ali dugo ćemo pamtit i njegovu profesionalnost i prijateljstvo. Podsjećamo kako je prof. Emilio Marin iznio prijedlog da se jedna ulica u Vidu nazove prema Branku Penđeru. Realizacijom ovog prijedloga odali bi počast Penđerovom velikom angažmanu i zaslugama te bi se trajno mogli prisjećati dobrog duha arheoloških iskopavanja Narone, a sve to u velikoj obljetničkoj godini splitskog Arheološkog muzeja. ♦

Sjećanje na drage roditelje **Andrija i Ruža Petković 1936. - 2017.**

*Otišli ste dragi roditelji i ostavili
nenadoknadivu prazninu.*

Zatvorena su vaša vrata i škuře.

*Zauvijek je nestalo gnijezdo u kojem ste
nas dočekivali i gdje nam je uvijek toplo
bilo.*

*Sanjajte u nebu svoj vječni san, a u
mislama ste našim svaki dan.*

Vaša djeca, brojna unučad i praunučad

Obilježavanje 60. godina smrti Stjepana Radića 1988. godine

Iko Vučić

1988. godine u Vidu se rodila inicijativa za obilježavanje šezdesetgodišnjice smrti Stjepana Radića koji je preminuo 8. kolovoza 1928. godine od posljedica atentata u beogradskoj Narodnoj skupštini. Ranio ga je Puniša Račić, član srpske radikalne stranke, 20. lipnja 1928. pucajući na hrvatske zastupnike. Uglavnom, tog 8. kolovoza 1988. grupa vidonjaca, dobivši podršku većine mještana, odlučili su dostojno obilježiti smrt ovog hrvatskog velikana i odnijeti buket cvijeća na njegov spomenik koji se tada nalazio u gradskom parku u Metkoviću. Zatražili su odobrenje za okupljanje na javnom mjestu što je izazvalo oštre reakcije Centralnog komiteta ne samo u Metkoviću nego i šire. Uslijedila su policijska ispitivanja, prijetnje, partijski sastanci itd. Naravno, i u Vidu se sastao CK i dao podršku centrali. Bilo je interesantno slušati neke od svojih mještana, kako nas osuđuju ne krijući svoju odanost partiji. Moramo znati kako ti “doušnici” i danas rade svoj posao i nalaze se u svim porama društva. Jedna anegdota vezana uz prijetnje, čovjek koji je među prvima dao svoj potpis, dođe i pita je li se može izbrisati s liste, odgovor je bio, nemoj se brisati, možda će ti djeca jednoga dana biti ponosni na ovo. Bila su to komunistička vremena kad ste mogli izgubiti posao zbog rodoljubne pjesme ili ispričane šale na njihov račun.

Inicijativni odbor je i pored svega odlučio ići do kraja budući nismo dobili zabranu u zakonski propisanom roku. Vjerojatno su mislili kako će njihova zastrašivanja i prijetnje uroditi plodom. “Čuvari poretka” su nas htjeli i oružjem zastrašiti, mogli su se vidjeti na svim prilazima Metkoviću u to vrijeme. Što je normalno, budući smo

im zadavali strah naoružani cvijećem. Nismo išli organizirano nego u malim i odvojenim grupicama tako da je naš dolazak u Metković prošao skoro neprimjetno. Tog dana (8. kolovoza 1988.) našli smo se po dogovoru na ulazu u park gdje se nalazio spomenik. Na naše iznenađenje, što je sigurno bio udarac za CK i policiju, pridružilo nam se više stotina osoba iz Metkovića i okoline dajući nam podršku. Položili smo vijenac uz prigodan govor nakon čega smo se razišli. Ovdje sam ukratko htio podsjetiti na taj događaj kojemu se može posvetiti puno više prostora, jer to je bilo ZABRANJENO u ondašnje vrijeme. Tko zna možda obilježimo obljetnicu ove godine kad nismo ranije?

Za one mlađe, Stjepan Radić bio je hrvatski političar, književnik, prevoditelj i publicist prije drugog svjetskog rata. Jedan je od velikana hrvatske povijesti. ♦

Sjećanje na Ivanu Volarević

Napisao: Martin Sinković

Bio je to magloviti dan u Zagrebu. Sveti Nikola. Iz magle se uzdizao jedino križ na zvoniku crkve Marije Pomoćnice na Knežiji. U jutarnjim satima toga dana, žureći se na misu zornicu onome koji ju je zvaao, Nebo je dobilo najljepšeg anđela, a Gospodin najbolji dar. Nakon drame od nekoliko sekundi i možda još koje minute, Ivana je shvatila da se konačno može nasmiješiti i odahnuti. Poput svog imenjaka Svetog Ivana Evanđelista, nikada više neće zakasnuti u zagrljaj Onoga koji ju je pozvao. Moći će se nasloniti na Isusove grudi, slušati Presveto Srce Isusovo.

Ivana Volarević rodila se 27.11.1994. u Metkoviću. Kći je Karmele i Andrije, sestra Mare i Andree, unuka Mare, tetka Eme, prijateljica mnogih. Ali prije svega – dijete Božje. Osnovnu školu pohađa u rodnom Prudu i Metkoviću, gdje također upisuje i završava srednju školu. Visoko obrazovanje nastavlja u Zadru gdje završava dva preddiplomska studija – geografije i sociologije. Nakon pauze od godinu dana, odlučuje se zaputiti u „metropolu“ te na geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu upisuje diplomski studij „Geografski informacijski sustavi“. S novim kolegama u Zagrebu, hodnike fakulteta dijelila je malo više od godinu

dana te marljivo i ustrajno rješavala sve svoje obveze na fakultetu pritom obasjavajući sve oko sebe nezemaljskom pozitivom, dobrotom i ljubavi.

Geografija u koju se naša Ivana zaljubila bila je geografija srca, koja nas sve iznova otkriva i razotkriva. Nema geografije koja u sebi ne nosi znatiželju istraživanja nečeg novoga, čak i Onoga očima nevidljivoga. Upravo je to Ivana tražila i u tome bila ustrajna do zadnjeg trenutka. Upravo je tamo i završila. U zagrljaju svoga Nebeskog Zaručnika.

Gospodina je tražila i nalazila svugdje. U malim stvarima, sitnicama, poteškoćama, trenucima sreće, u svakodnevnim situacijama. Ništa ju nije sprječavalo da stalno bude u zajedništvu sa Njim. Kroz svakodnevnu molitvu, ispovijed, svete mise, slavljenja, klanjanja pred Presvetim, mnogobrojne kateheze i duhovne obnove Ivanino srce punilo se Božjom ljubavi i prisutnošću. Ivana tu Ljubav nije škrto čuvala za sebe, nego ju je nesebično širila. Bog je

djelovao preko njenih ruku i nogu, govorio preko njezinog jezika. Njezino srce je bilo u potpunosti Njegovo. Njezin osmijeh punio je srca ljudi oko nje. Njezine prekrasne plave oči bile su predvorje Raja. Ivana je u životu imala samo jedan cilj – stići u Raj i sa sobom povesti što više ljudi. Svoj cilj je ostvarila. Nama ljudima puno prerano, ali Gospodinu točno na vrijeme.

Ivanina pojava bila je nježna, puna razumijevanja i ljubavi. Uvijek je bila spremna porazgovarati i pomoći ljudima oko sebe. Biti u njezinom društvu i sa njom bilo je utočište mnogima. Puna mudrosti i razboritosti iz njezinih usana uvijek bi izlazile prave riječi. Poput Biblijskih riječi, gladne je nahranila, žedne napojila, tuđince primila, gole obukla, bolesne i u tamnici posjetila. Uistinu, Krist je djelovao kroz nju te je na taj način širila Istinu i Put ljudima oko sebe.

Trenutci provedeni sa Ivanom trenutci su koje nikada neću zaboraviti i koji su mi napunili srce za cijeli život. Hodati uz takvu osobu privilegija je zbog koje zahvaljujem Bogu svaki dan. U kratkom razdoblju u kojem sam imao priliku hodati na Zemlji uz svojeg Anđela, toliko me toga

Smrt

Zemlja je smrtnim sjemenom posijana

Ali smrt nije kraj

Jer smrti zapravo i nema

I nema kraja

Smrcu je samo obasjana

Staza uspona od gnijezda do zvijezda

MAK DIZDAR

naučila. Pokazala mi je koji je Put u životu, gdje se nalaze svi odgovori i gdje je spasenje. Svojim primjerom i ponašanjem pokazala mi je živoga Boga koji je uvijek tu sa nama. Najvažnije od svega, pokazala mi je što je prava ljubav. Tko je Ljubav. Ljubav je čista, nevina, dječja. Ljubav je iskrenost i istina. Svojom ljubavlju Ivana mi je napunila srce za uvijek. Pokazala mi je kako se voli i kakva ljubav treba biti.

A ta ljubav nikada ne prestaje. Postoji li nešto više što jedna osoba može dati drugoj osobi? Za to ću joj biti zahvalan do kraja mog života, do trenutka kada će me dočekati raširenih ruku na vratima Raja. Put mi je pokazala, na meni i na svima nama je da nastavimo hoditi Putem.

Iako Ivana više fizički nije s nama, mi osjećamo njezinu prisutnost. Ona živi u našim sjećanjima i uspomenama.

Poznati hrvatski pjesnik Mak Dizdar u svojoj pjesmi *Smrt* uopće negira postojanje smrti. Ovozemaljski život samo je priprema za nešto puno bolje i veće. Duša je vječna. Baš zato je Ivana još uvijek među nama i to ne samo u sjećanjima i uspomenama, njezina duša je među nama. I sve dok širimo ljubav i zajedništvo ona će biti sa nama. Jer ona je upravo to. Ljubav. Pokoj vječni daruj joj Gospodine. ♦

Statistika padalina

u 2019. godini

Vicko Marušić

- U mjesecu studenom 2019 izmjereno je 300,4 mm kiše, što je najveća količina koja je izmjerena u tom mjesecu od kada postoje mjerenja u Vidu.

Mjesec u godini

Količina padalina

1. mjesec - siječanj	151,2 mm
2. mjesec - veljača	75,2 mm
3. mjesec - ožujak	42,3 mm
4. mjesec - travanj	147,1 mm
5. mjesec - svibanj	113,7 mm
6. mjesec - lipanj	10,5 mm
7. mjesec - srpanj	96,3 mm
8. mjesec - kolovoz	4,7 mm
9. mjesec - rujan	95,2 mm
10. mjesec - listopad	28,4 mm
11. mjesec - studeni	300,4 mm
12. mjesec - prosinac	149,3 mm
Ukupno 2019. godina	1214,3 mm

Min/Max temperature

u 2019. godini

Vicko Marušić

Napomena: Svi podaci dobiveni su pomoću automatske meteorološke postaje WMR968NX. U tablici su min/max temperature za svaki mjesec, a temperature zraka po danima možete pogledati na web stranici vidonjac.com

Mjesec u godini	Min. temperatura	Max. temperatura
1. mjesec - siječanj	08.01.2019 = -5,3°C	28.01.2019 = 14,0°C
2. mjesec - veljača	14.02.2019 = -0,8°C	21.02.2019 = 18,9°C
3. mjesec - ožujak	13.03.2019 = +1,9°C	24.03.2019 = 25,4°C
4. mjesec - travanj	01.04.2019 = +6,5°C	26.04.2019 = 27,7°C
5. mjesec - svibanj	08.05.2019 = +5,4°C	24.05.2019 = 26,8°C
6. mjesec - lipanj	02.06.2019 = +11,5°C	26.06.2019 = 38,2°C
7. mjesec - srpanj	12.07.2019 = +15,9°C	02.07.2019 = 39,1°C
8. mjesec - kolovoz	18.08.2019 = +16,8°C	12.08.2019 = 40,6°C
9. mjesec - rujan	22.09.2019 = +9,0°C	01.09.2019 = 39,1°C
10. mjesec - listopad	09.10.2019 = +7,2°C	01.10.2019 = 28,3°C
11. mjesec - studeni	30.11.2019 = +5,8°C	17.11.2019 = 21,4°C
12. mjesec - prosinac	31.12.2019 = -2,4°C	19.12.2019 = 17,3°C

Moja baka

Moja se baka zove Jela. Ona ima 70 godina. Živi s djedom Veljkom na početku Pruda. U zadnje vrijeme najviše voli šetati. Kaže da joj je to dobro za zdravlje.

Baka Jela najviše voli nositi suknje i vunene majice. Ne voli hlače. I ne voli izgledati neuredno. Gdje god ide, pazi da joj frizura bude lijepa i počešljana. Kosu uvijek uvija da joj bude kovrčava. Dok je baka bila mlađa, puno je radila na zemlji i oko životinja. Sad više ne može tako puno raditi. Zato puno šeta. Voli dijeliti savjete. Vrlo je vrijedna. Voli kad je sve u kući uredno i čisto. Dobrodušna je i uvijek nasmijana.

Mislim da je dobro što je baka uredna i što voli kad joj unuci dođu. Jako volim svoju baku, a mislim da baka od svih svojih unuka najviše voli mene.

LARA MARUŠIĆ, 3. RAZRED PŠ PRUD

Baka Jela Marušić
i djed Veljko Marušić

Moja baka

Moja se baka zove Željana. Ima 59 godina. Živi u Metkoviću s djedom Mojimrom. Vrlo je moderna baka. Baka ima lijepu kosu i lijepo lice. Stalno stavlja neke kreme na lice da joj ne bude naborana koža. Uvijek je u stilu i u modi. Prati sve modne trendove. Voli se modirati i nikome ne želi posuditi svoju odjeću i nakit. Baka je vrlo uredna i čista. Voli kuhati i prati. Slobodno vrijeme voli provoditi u šetnji. Dobrodušna je, pravedna, šaljiva i pametna.

Meni je moja baka jako dobra. Kad se nas dvoje družimo, puno razgovaramo o životu. Na njoj ništa ne bih mijenjao. Dobra je takva kakva je.

PATRIK MAJIĆ, 3. RAZRED PŠ PRUD

Baka Željana i djed Mojmir

Moja baka

Moja se baka zove Mladenka. Ima 62 godine. Živi u Prudu. Uvijek je na njivi jer uzgaja razno voće i povrće. Kosa joj je plave boje, a oči smeđe. Uvijek su nasmi-jane i vesele kao proljetno sunce. Oblači se sportski kad nešto radi, ali kad negdje ide uredi se. Voli biti uredna i lijepa. Često ide i kod frizera. Kad ima vremena, igra se s nama, svojim unucima. Baka je vrijedna i ne voli gubiti vrijeme.

Volim svoju baku jer je topla, draga i voli se sa mnom družiti. Svemu me podučava.

LARA VOLAREVIĆ, 4. RAZRED PŠ PRUD

Mojoj unučadi- Božić 2019

Za blagdan ovaj, a da vas prati život sav

Poklonit vam želim ljubav

Ono što vam rođenjem pokloni mati.

Onu zbog koje trčite u krilo tati

Ljubav ne raste kao biljka svaka,

Ljubav je vječna i toliko jaka.

Čuvat će vas kroz život cijeli

Baka vas ljubi, a djed veli:

Ljubav se daruje, tako je veća

Darovati ljubav je velika sreća.

Kupit je nećeš jer nema cijenu

Ti ćeš živit za ljubav njegovu

On će živit za ljubav njenu.

Kada osjetite kolika je ljubav sreća

Ona će rasti i biti još i veća.

Zato se nemojte ustručavat

Primati ljubav i dalje je davat.

HIRUNDO

Bori u čast

*U Ivana iz plemena Brečiča
Narasila su sva tri tića,
sva tri spremno u oranu stali
od malena Hrvatsku su sanjali.*

*Mate, Joka, Boro, sva tri čuku gaze
nit od vrućine, nit od leda se ne paze
prid sribima, goloruki bi stali
al Hrvatsku svoju ne bi dali.*

*Al prokletog Rujna devedeset druge
iz Popova polja granata pada
Boro i suborac Plešo strada
na oštrome vrhu odjednom tišina zavlada.*

*Cijelog tog dana Gavran kleti
od Zavale do Belanića leti
zakukala Neda mati , otac Ivan pati
žao im je svog Boru mladog dati.*

*Ugasi se život, u Vidu ga sahranili
kako junak zaslužuje , uz počasti vojne
oprostili se prijatelji od svog Bore
i suborci iz 116. i njegove bojne.*

*Mirno snivaj Boro svoj san
težak majki bez tebe je svaki dan
al Hrvatska tvoja sad je slobodna
majki i braći utjeha jedina.*

HUBERT PLEČAŠ

Stihovi o majkama i nerođenoj djeci

Nerođeno ubiti je grijota
sjeti se majko i samnom se kiti
jednoga dana neće te biti.

Bog nas prati s nama će biti
voli me majko, mlijekom me
hrani

tvoj sam bijeli ljljan neubrani.

Bog se nikom prevariti neda
sve na zemlji on s neba gleda.
Najdraže sam biće tvoga tijela
nemoj praviti nepoštena dijela
digni glavu i kroz mjesto hodaj
svoju dušu Vragu nedaj.

Voli me majko, voli me tata
nemojte Vragu otvarat vrata
Boga moli, mene voli
da te duša poslije ne boli
jer si djecu ubila dragu
svoju dušu dala si Vragu.

Mila majko to radit ne smiješ
kriv ti nisam da me ti ubiješ
mila majko tvoje sam maleno
ja te neznam jer nisam rođeno.

Bog te gleda ništa ne govori
tvoje dijete tebe puno voli
radi majko što ti savijest kaže
ja sam tvoje dijete najdraže.

Daj mi majko svoga mlijeka
bijela
srce moje iz tvoga je tijela,
dobra djela nikoga ne kvare
daj da te gledaju moje oči male.

Majko sjeti se mene kad vodu
piješ
sjeti se mene kad plačeš
sjeti se mene kad se smiješ
sjeti se mene kad spavaš
sjeti se nježnosti koju mi daješ
sjeti se mene ljubavi svoje

uvijek misli da te gledaju oči moje.

I u njima suze-zašto moj
mladi život oduze
imaš tuge nemaš sna
u mislima tvojim uvijek sam ja,
misli majko okaj grije
samo jednom u životu se mrije.

Poslije smrti povratka nema
ubojicama pakao se sprema
misli majko da te duša boli
tvoje srce mene ne voli
ja ti plačem majko mila
da me voliš nebi me ubila.

Mila majko zar te duša ne boli
crni Đavao sam je pakao kuša
u paklu se grije, u rajlu se veseli
i smije
sa neba nas Bog sve gleda.

Vragu poštene duše neda.
Znaš li majko ja ti sada gdje sam
živiš majko u zabludi i nadi
a meni si uništila
moj život mladi,
ja sam ljudsko biće
od glave do pete
nemam majku ničije sam dijete.

Jedna ura mladenačkog hira
mene nesta a ti nemaš mira
niti sreće jer si uništila svoje
cvijeće
neću plakat niti ću te zvati
jer mi nisi prava mati.

Nemam groba, trava vene
vi ste htjeli imat mene
ljubav i nježnost malo mašte
moj maleni život dali ste.

Plitak vaš mozak
i vaša mala glava
moj mali život u zemlji spava

mila majko vaše veličanstvo
gdje li ode tvoje djevičanstvo
Malo hira i mladenačke
krvi tvoje

ja sam začet mimo volje svoje
zašto prije nisi promislila
svoju dušu nebi izgubila.

Teško majki koja ubi djecu
cijeli život trpi posljedicu
kad jutarnja zvijezda zasja
i obasja prozor tvoj
ti ne vidiš u kolijevci
mali život moj.

Gdje si sada mladi oče
kakve sile tebe koče
pa izgubi svoje dijete
tvoja slika od glave do pete.

Mladi oče što me ubi i ti
mene nema nećeš sretan biti
nemaš sreće ni života svoga
jer ostaše bez djeteta voljenoga,
dvije duše radeć nepošteno
vi ubiste dijete nerođeno.

Nisam kriv što me majka zače
zar ne čuje da joj dijete ne place
ubiše me tome nema lijeka
vase duše grešne su do vijeka,
začeto dijete jest ljudska duša
blago njemu tko to nije kuša
još i ovo želim reći
koga li će savjest peći.

Netko voli lisku, netko voli zeca
danas se rađaju
vanbračna djeca
nastavljam dalje,
nastavljam više
ove stihove Žarko Markota piše.

ŽARKO MARKOTA, X.2003.

Molitva Pape Benedikta XVI. za djedove i bake

Gospodine Isuse,
rođen si od Djevice Marije, kćeri svetih
Joakima i Ane.
Pogledaj s ljubavlju
na djedove i bake diljem svijeta.

Zaštiti ih! Oni su izvor obogaćenja
za obitelj, Crkvu i cijelo društvo.
Podupri ih! Neka stareći
nastave biti čvrsti stupovi evanđeoske
vjere za svoje obitelji, čuvari plemenitih
obiteljskih ideala, žive riznice zdravih
vjerskih običaja.
Učini ih učiteljima mudrosti i hrabrosti,
kako bi budućim naraštajima mogli
prenositi plodove svojega zrelog ljudskog
i duhovnog iskustva.

Gospodine Isuse,
pomoz obiteljima i društvu da vrednuju
prisutnost i ulogu djedova i baka.
Neka nikada ne budu
zanemareni ili isključeni,
nego da uvijek budu uvažani
s poštovanjem i ljubavlju.
Pomoz im da žive spokojno i
da se osjećaju dobrodošlima
u svim godinama
života koje im daješ.

Marijo, Majko svih živih, skrbi
bez prestanka na djedove i bake,
prati ih na njihovom zemaljskom
hodočašću.
Po svojim molitvama, udjeli da sve obitelji
jednoga dana budu ujedinjene u našoj
nebeskoj domovini, gdje čekaš cijelo
čovječanstvo da dođe u veliki zagrljaj
života koji nema kraja.
Amen!

PAPA BENEDIKT XVI

Pjesma svetom Franji

Ispred lica Svevišnjega
Klanjamo se Tebi danas,
Sveta glavo od Serafa,
Sveti Franjo, moli za nas!
Zgriješili smo Bogu mnogo
Od slaboće i od zlosti,
Sveti Franjo, moli za nas,
Da nam Isus grijeha prosti!

Kad su vrata crnog pakla
Progutati ljude htjela,
Ti si, Oče, molio se
Bogu Ocu kraj propela.
Crni grijeh iz dubina
Opet ljuto reži na nas,
Daj nam budi u pomoći,
Sveti Franjo, moli za nas!

Ah, za rane one svete,
Što Ti dao Isus dragi,
ljubavi zbog Tvoje žarke,
Zaštitniče, Oče blagi!
Od nje sveta Tvoja duša
Kano sunce blistala se,
Pomoli se za nas Bogu,
Da se duše naše spase!

Da na zemlji ko na nebu
Carstvo bude Oca Boga,
A u carstvu mir i ljubav
Svete želje srca Tvoga.
I da milost Isusova
S duhom svetim sađe na nas,
Krvavih zbog svojih rana,
Sveti Franjo, moli za nas!

SILVIJE STRAHIMIR KRANČEVIĆ

Sveti Petar crkvu gradi

*Sveti Petar crkvu gradi,
Ni na nebu ni na zemlji,
Pod oblacin na ograncin,*

*Tu je Isus dolazio, svetu Misu govorio.
Marija ga Majka pita, o Isuse Sine diko,
Jel ti lipa Misa bila,
Jel ti dosta puka bilo,
Jeli došo Mihovilo,
Jel donio terezije,
Jeli duše izmirio,
Jesu duše u Raj pošle?*

*Majko moja, lipa mi je Misa bila,
Dosta mi je puka bilo,
I doša je Mihovilo,
I donija terezije,
Sve je duše izmirio,
Sve su duše u Raj pošle,
Do dvi, do tri nisu mogle.*

Tuda zajma ne vraćale,

*Svog starijeg ne slušale.
Treća duša mrmoćala,
Pa i ona nije mogla.
Djevica se okrcála, na oblak se naslonjala,
Pa Isusu vapijala;
Prosti Sine i tim dušan,
Da i one u Raj pošu.*

*Ne mogu im Majko prostit,
Kad se kunu mukom mojom,
Kad se kunu Križen mojim,
Ljudi, žene, dica mala,
Oni vele da je ništa.
Kako ništa Majko moja,
Popadne me krv i voda,
Od velikog truda moga.
Ne mogu im Majko prostit,
Prostit ću im plamen paka,
U čemu će one gorit,
Nit će gorit, nit prebolit,
Ni dragom se Bogu molit!*

KAZIVALE SESTRE MANDA VUČIĆ I JELA MATIĆ, ZAPISALA ANA MAREVIĆ

Luka Marević 2002

